

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता, पद, जटा, घन पाठः

5.7 पञ्चमकाण्डे सप्तमः प्रश्नः-उपानुवाक्यावशिष्टकर्मनिरूपणं

Contents

1	TS 5.7.1.1	6
2	TS 5.7.1.2	7
3	TS 5.7.1.3	7
4	TS 5.7.2.1	8
5	TS 5.7.2.2	9
6	TS 5.7.2.3	10
7	TS 5.7.2.4	11
8	TS 5.7.2.5	12
9	TS 5.7.3.1	13
10	TS 5.7.3.2	14
11	TS 5.7.3.3	15
12	TS 5.7.3.4	16
13	TS 5.7.4.1	16

14	TS 5.7.4.2	17
15	TS 5.7.4.3	18
16	TS 5.7.4.4	19
17	TS 5.7.5.1	20
18	TS 5.7.5.2	21
19	TS 5.7.5.3	22
20	TS 5.7.5.4	22
21	TS 5.7.5.5	23
22	TS 5.7.5.6	24
23	TS 5.7.5.7	25
24	TS 5.7.6.1	26
25	TS 5.7.6.2	26
26	TS 5.7.6.3	27
27	TS 5.7.6.4	28

28	TS 5.7.6.5	29
29	TS 5.7.6.6	30
30	TS 5.7.7.1	31
31	TS 5.7.7.2	32
32	TS 5.7.7.3	33
33	TS 5.7.8.1	34
34	TS 5.7.8.2	34
35	TS 5.7.8.3	35
36	TS 5.7.9.1	36
37	TS 5.7.9.2	37
38	TS 5.7.9.3	38
39	TS 5.7.9.4	39
40	TS 5.7.10.1	40
41	TS 5.7.10.2	41

42	TS 5.7.10.3	42
43	TS 5.7.11.1	42
44	TS 5.7.12.1	43
45	TS 5.7.13.1	44
46	TS 5.7.14.1	45
47	TS 5.7.15.1	45
48	TS 5.7.16.1	46
49	TS 5.7.17.1	47
50	TS 5.7.18.1	48
51	TS 5.7.19.1	48
52	TS 5.7.20.1	49
53	TS 5.7.21.1	50
54	TS 5.7.22.1	51
55	TS 5.7.23.1	51

56	TS 5.7.24.1	52
57	TS 5.7.25.1	53
58	TS 5.7.26.1	53

1 TS 5.7.1.1

TS 5.7.1.1

Samhita Paata

यो वा अयथादेवतमग्निं चिनुत आ देवताभ्यो वृश्च्यते पापीयान् भवति यो यथादेवतं न देवताभ्य
आ वृश्च्यते वसीयान् भवत्याग्नेय्या गायत्रिया प्रथमां चितिमभि मृशेत् त्रिष्टुभां द्वितीयां जगत्या
तृतीयामनुष्टुभां चतुर्थीं पङ्क्त्या पञ्चमीं यथादेवतमेवाग्निं चिनुते न देवताभ्य आ वृश्च्यते वसीयान्
भवतीडांयै वा एषा विभक्तिः पशव इडां पशुभिरेनं - []

Pada Paata

यः । वै । अयथादेवतमित्ययथा-देवतम् । अग्निम् । चिनुते । एति । देवताभ्यः । वृश्च्यते ।
पापीयान् । भवति । यः । यथादेवतमिति यथा - देवतम् । न । देवताभ्यः । एति । वृश्च्यते
। वसीयान् । भवति । आग्नेय्या । गायत्रिया । प्रथमाम् । चितिम् । अभीतिम् । मृशेत् ।
त्रिष्टुभाः । द्वितीयाम् । जगत्या । तृतीयाम् । अनुष्टुभेत्यनु - स्तुभा । चतुर्थीम् । पङ्क्त्या ।
पञ्चमीम् । यथादेवतमिति यथा - देवतम् । एव । अग्निम् । चिनुते । न । देवताभ्यः । एति
। वृश्च्यते । वसीयान् । भवति । इडांयै । वै । एषा । विभक्तिरिति वि - भक्तिः । पशवः
। इडां । पशुभिरिति पशु-भिः । एनम् ।

2 TS 5.7.1.2

TS 5.7.1.2

Samhita Paata

-चिनुते यो वै प्रजापतये प्रति प्रोच्याग्निं चिनोति नाऽऽर्तिमाच्छत्यश्वाभितंस्तिष्ठेतां कृष्ण उत्तरतः
श्वेतो दक्षिणस्तावालभ्येष्टका उप दद्व्यादेतद्वै प्रजापते रूपं प्राजापत्योऽश्वः साक्षादेव प्रजापतये
प्रतिप्रोच्याग्निं चिनोति नाऽऽर्तिमाच्छत्येतद्वा अहो रूपं यच्छ्वेतोऽश्वो रात्रियै कृष्ण एतदहो - []

Pada Paata

चिनुते । यः । वै । प्रजापतय इति प्रजा - पतये । प्रतिप्रोच्येति प्रति - प्रोच्य । अग्निम्
। चिनोति । न । आर्तिम् । एति । ऋच्छति । अश्वौ । अभितः । तिष्ठेताम् । कृष्णः
। उत्तरत इत्युत् - तरतः । श्वेतः । दक्षिणः । तौ । आलभ्येत्या - लभ्य । इष्टकाः
। उपेति । दद्व्यात् । एतत् । वै । प्रजापतेरिति प्रजा - पतेः । रूपम् । प्राजापत्य
इति प्राजा - पत्यः । अश्वः । साक्षादिति स - अक्षात् । एव । प्रजापतय इति प्रजा -
पतये । प्रतिप्रोच्येति प्रति - प्रोच्य । अग्निम् । चिनोति । न । आर्तिम् । एति । ऋच्छति
। एतत् । वै । अहः । रूपम् । यत् । श्वेतः । अश्वः । रात्रियै । कृष्णः । एतत् । अहः ।

3 TS 5.7.1.3

TS 5.7.1.3

Samhita Paata

रूपं यदिष्टं॑ रात्रि॑यै पुरी॑षमिष्टं॑ का उप॒धा॒स्यञ्छे॑त-मश्व॑म॒भि मृ॑शेत् पुरी॑षमुप॒धा॒स्यन् कृ॑ष्णम॒हो॒रा॒त्राभ्या॑मे॒वैनं॑
चि॒नुते॑ हि॒रण्य पा॒त्रं म॒धोः॑ पूर्णं॑ द॒दाति॑ म॒ध्व्यो ऽसा॒नीति॑ सौ॒र्या चि॒त्रव॑त्याऽवै॒क्षते॑ चि॒त्रमे॒व भ॑वति
म॒द्ध्यन्दि॑नेऽश्व॑मव॒ घ्राप॑यत्य॒सौ वा आ॑दित्य इन्द्र॑ ए॒ष प्र॒जाप॑तिः प्राजाप॒त्योऽश्व॑स्तमे॒व सा॒क्षाद॑द्भोति ॥

Pada Paata

रूपम् । यत् । इष्टं॑ काः । रात्रि॑यै । पुरी॑षम् । इष्टं॑ काः । उप॒धा॒स्यन्नित्यु॑प - धा॒स्यन् ।
श्वेतम् । अश्व॑म् । अ॒भीति॑ । मृ॑शेत् । पुरी॑षम् । उप॒धा॒स्यन्नित्यु॑प - धा॒स्यन् । कृ॑ष्णम् ।
अ॒हो॒रा॒त्राभ्या॑मित्य॒हः - रा॒त्राभ्या॑म् । ए॒व । ए॒नम् । चि॒नुते॑ । हि॒रण्यपा॒त्रमि॑ति॒ हि॒रण्य-पा॒त्रम् ।
म॒धोः॑ । पूर्णम् । द॒दाति॑ । म॒ध्व्यः । अ॒सानि॑ । इति॑ । सौ॒र्या । चि॒त्रव॑त्येति॒ चि॒त्र-व॑त्या ।
अवेति॑ । ई॒क्षते॑ । चि॒त्रम् । ए॒व । भ॑वति । म॒द्ध्यन्दि॑ने । अश्व॑म् । अवेति॑ । घ्रा॒पय॑ति ।
अ॒सौ । वै । आ॑दित्यः । इन्द्रः॑ । ए॒षः । प्र॒जाप॑तिरिति॒ प्र॒जा-प॑तिः । प्राजाप॒त्य इति॑ प्राजा -
प॒त्यः । अश्वः॑ । तम् । ए॒व । सा॒क्षादि॑ति॒ स - अ॒क्षात् । ऋ॒द्भोति॑ ॥

4 TS 5.7.2.1

TS 5.7.2.1

Samhita Paata

त्वाम॑ग्रे वृष॒भं चेकि॑तानं पु॒नर्यु॑वा॒नं ज॒नय॑न्नुपा॒गां । अ॒स्थूरि॑ णो॒ गार॒हप॑त्यानि सन्तु ति॒ग्मेन॑ नो
ब्रह्म॑णा स॒ शि॑शाधि ॥प॒शवो॑ वा ए॒ते यदिष्टं॑ का॒श्चित्या॑ चित्यामृष॒भमुप॑ दधाति मिथु॒नमे॒वास्य॑ तद्-

य॒ज्ञे क॑रोति प्र॒जन॑नाय॒ तस्मा॑द्-यू॒थेयू॑थ ऋ॒षभः॑ ॥ सँ॒व॒त्स॒रस्य॑ प्र॒तिमां॑ यां त्वां रा॒त्र्युपा॑स॒ते ।
प्र॒जाः सु॒वीरां॑ कृ॒त्वा वि॒श्वमायु॑र्व्य॒श्ववत् ॥ प्रा॒जाप॑त्या - []

Pada Paata

त्वाम् । अ॒ग्ने । वृ॒षभम् । चे॒र्कि॑तानम् । पु॒नः । यु॒वा॒नम् । ज॒नय॑न् । उ॒पागा॑मित्यु॒प- आ॒गा॑म्
॥ अ॒स्थू॒रि । नः॑ । गा॒र॒ह॑प॒त्यानी॑ति गा॒र॒ह॑ - प॒त्या॒नि । स॒न्तु । ति॒ग्मे॒न । नः॑ । ब्र॒ह्म॑णा ।
स॒मि॒ति॑ । शि॒शा॒धि॑ ॥ प॒श॒वः । वै । ए॒ते । यत् । इ॒ष्ट॒काः । चि॒त्याचि॑त्यामि॒ति चि॒त्या -
चि॒त्याम् । ऋ॒षभम् । उ॒पे॒ति॑ । दु॒धा॒ति॑ । मि॒थु॒नम् । ए॒व । अ॒स्य॑ । तत् । य॒ज्ञे । क॑रोति ।
प्र॒जन॑नायेति प्र - ज॒न॑नाय । तस्मा॑त् । यू॒थेयू॑थ इति यू॒थे - यू॒थे । ऋ॒षभः॑ ॥ सँ॒व॒त्स॒रस्ये॑ति सं
- व॒त्स॒रस्य॑ । प्र॒ति॒मा॒मि॒ति॑ प्र॒ति - मा॒म् । या॒म् । त्वा॒ । रा॒त्रि॑ । उ॒पा॒स॒त॒ इत्यु॑प - आ॒स॒ते ॥
प्र॒जा॒मि॒ति॑ प्र- जा॒म् । सु॒वी॒रा॒मि॒ति॑ सु - वी॒रा॑म् । कृ॒त्वा । वि॒श्व॑म् । आ॒युः॑ । वी॒ति॑ । अ॒श्व॒वत्
॥ प्रा॒जाप॑त्यामि॒ति॑ प्रा॒जा - प॒त्याम् ।

5 TS 5.7.2.2

TS 5.7.2.2

Samhita Paata

-मे॒तामु॑प॒ द॒धाती॑यं वा वै॒षैका॑ष्ट॒का य॒दे॒वैका॑ष्ट॒काया॑म॒न्नं क्रि॒यते॑ तदे॒वैत॑याव॒ रुन्ध॑ ए॒षा वै प्र॒जाप॑तेः
का॒म॒दु॒घा त॑यै॒व यज॑मानोऽमु॒ष्मिन् लो॒केऽग्निं॑ दु॒हे ये॒न दे॒वा ज्योति॑षो॒र्द्धा उ॒दाय॑न् येना॑ऽऽदि॒त्या वस॑वो
ये॒न रु॒द्राः । येना॑ङ्गि॒रसो॑ म॒हि॒मानं॑-मा॒न॒शु॒स्तेनै॑तु यज॑मानः स्व॒स्ति ॥ सु॒व॒र्गाय॑ वा ए॒ष लो॒काय॑ - []

Pada Paata

ए॒ताम् । उ॒पेति॑ । दु॒धा॒ति । इ॒यम् । वा॒व । ए॒षा । ए॒का॒ष्ट॒के॒त्ये॒क - अ॒ष्ट॒का । यत् । ए॒व ।
 ए॒का॒ष्ट॒का॒या॒मि॒त्ये॒क - अ॒ष्ट॒का॒या॑म् । अ॒न्नम् । क्रि॒यते॑ । तत् । ए॒व । ए॒तया॑ । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे
 । ए॒षा । वै । प्र॒जाप॑ते॒रिति॑ प्र॒जा - प॒तेः । का॒म॒दु॒धेति॑ का॒म - दु॒घा॑ । तया॑ । ए॒व । य॒ज॑मानः
 । अ॒मुष्मि॑न् । लो॒के । अ॒ग्निम् । दु॒हे । येन॑ । दे॒वाः । ज्योति॑षा । ऊ॒र्ध्वाः । उ॒दा॒य॒न्नि॒त्युत्
 - आ॒यन् । येन॑ । आ॒दि॒त्याः । व॒स॒वः । येन॑ । रु॒द्राः ॥ येन॑ । अ॒ङ्गि॒रसः॑ । म॒हि॒मा॒नम् ।
 आ॒न॒शुः । तेन॑ । ए॒तु । य॒ज॑मानः । स्व॒स्ति ॥ सु॒व॒र्गा॒येति॑ सु॒वः - गा॒य॑ । वै । ए॒षः । लो॒काय॑ ।

6 TS 5.7.2.3**TS 5.7.2.3****Samhita Paata**

ची॒य॒ते य॒द॒ग्निर्ये॑न॑ दे॒वा ज्योति॑षो॒र्द्धा उ॒दा॒य॒न्नि॒त्यु॒ख्यः॑ स॒मि॒न्ध इ॒ष्ट॒का ए॒वै॒ता उ॒प॑ ध॒त्ते वा॒नस्प॑त्याः
 सु॒व॒र्ग॒स्य॑ लो॒क॒स्य॑ स॒म॒ष्ट्यै॑ श॒तायु॑धाय श॒तवी॑र्याय श॒तो॒तये॑ ऽभि॒मा॒ति॒षाहे॑ । श॒तं॒ यो नः॑ श॒रदो॑
 अ॒जी॒ता॒नि॒न्द्रो ने॒ष॒दति॑ दु॒रि॒ता॒नि॒ वि॒श्वो ॥ ये च॒त्वारः॑ प॒थ॒यो दे॒व॒या॒नां अ॒न्त॒रा द्या॒वापृ॑थि॒वी वि॒यन्ति॑
 । ते॒षां॒ यो अ॒ज्या॑नि॒- म॒जी॒ति॒-मा॒व॒हात् तस्मै॑ नो दे॒वाः - []

Pada Paata

ची॒य॒ते । यत् । अ॒ग्निः । येन॑ । दे॒वाः । ज्योति॑षा । उ॒र्ध्वाः । उ॒दा॒य॒न्नि॒त्युत्-आ॒यन् । इति॑

। उ॒ख्य॑म् । स॒मि॒ति॑ । इ॒न्धे॑ । इ॒ष्ट॑काः । ए॒व । ए॒ताः । उ॒पे॒ति॑ । धृ॒त्ते॑ । वा॒न॒स्प॒त्याः ।
 सु॒व॒र्ग॒स्ये॒ति॑ सु॒वः - ग॒स्य॑ । लो॒क॒स्य॑ । स॒म॑ष्ट्या इति सं - अ॒ष्ट्यै॑ । श॒तायु॑धा॒येति॑ श॒त - आ॒यु॒धा॒य॒
 । श॒तवी॑र्या॒येति॑ श॒त - वी॒र्या॒य॒ । श॒तो॒त॒य॒ इति॑ श॒त - ऊ॒त॒ये॑ । अ॒भि॒मा॒ति॒षा॒ह॒ इत्य॑भि॒मा॒ति॒ -
 सा॒हे ॥ श॒तम् । यः । नः॑ । श॒र॒दः॑ । अ॒जी॒ता॒न् । इ॒न्द्रः॑ । ने॒ष॒त् । अ॒ती॒ति॑ । दु॒रि॒ता॒नी॒ति॑
 दुः - इ॒ता॒नि॑ । वि॒श्वो॑ ॥ ये । च॒त्वा॒रः॑ । पृ॒थ॒यः॑ । दे॒व॒या॒ना॒ इति॑ दे॒व - या॒नाः॑ । अ॒न्त॒रा ।
 द्या॒वा॒पृ॒थि॒वी॒ इति॑ द्या॒वा॑ - पृ॒थि॒वी॒ । वि॒य॒न्ती॒ति॑ वि - य॒न्ति॑ ॥ ते॒षा॑म् । यः । अ॒ज्या॑निम् ।
 अ॒जी॒ति॑म् । आ॒व॒हा॒दि॒त्या॑ - व॒हा॑त् । तस्मै॑ । नः॑ । दे॒वाः॑ ।

7 TS 5.7.2.4

TS 5.7.2.4

Samhita Paata

परि॑ दत्ते॒ह स॒र्वे॑ ॥ ग्री॒ष्मो॑ हे॒म॒न्त॒ उ॒त नो॑ वस॒न्तः॑ श॒र॒द् व॒रू॒षाः॑ सु॒वि॒त॒न्नो॑ अ॒स्तु । ते॒षा॑मृ॒तूना॑ः श॒त
 शा॒र॒दा॒नां॑ नि॒वा॒त ए॒षा॒म॒भ॒ये॒ स्या॒म ॥ इ॒दु॒व॒थ्स॒रा॒य॑ परि॒व॒थ्स॒रा॒य॑ सं॒व॒थ्स॒रा॒य॑ कृ॒णु॒ता बृ॒ह॒न्न॒मः॑ । ते॒षां॑
 व॒यः॑ सु॒म॒तौ य॒ज्ञि॒या॒नां॑ ज्यो॒ग॒जी॒ता॒ अ॒ह॒ताः॑ स्या॒म ॥ भ॒द्रा॒न्नः॑ श्रे॒यः॑ स॒म॒नै॒ष्ट दे॒वा॒स्त्व॒या॑ऽव॒से॒न
 स॒म॒शी॒म॒हि॒ त्वा॒ । स॒ नो॑ म॒यो भूः॑ पि॒तो - []

Pada Paata

प॒री॒ति॑ । द॒त्त॒ । इ॒ह । स॒र्वे॑ ॥ ग्री॒ष्मः॑ । हे॒म॒न्तः॑ । उ॒त । नः॑ । व॒स॒न्तः॑ । श॒र॒त् । व॒रू॒षाः॑ ।
 सु॒वि॒त॒म् । नः॑ । अ॒स्तु ॥ ते॒षा॑म् । ऋ॒तू॒ना॒म् । श॒त॒शा॒र॒दा॒ना॒मि॒ति॑ श॒त - शा॒र॒दा॒ना॒म् । नि॒वा॒त

इति॑ नि - वा॒ते । ए॒षाम् । अ॒भये॑ । स्या॒म् ॥ इ॒दुव॒त्स॒राये॑ती॒दु - व॒त्स॒राय॑ । प॒रिव॒त्स॒राये॑ति॑
 परि - व॒त्स॒राय॑ । स॒व॒त्स॒राये॑ति॑ सं - व॒त्स॒राय॑ । कृ॒णु॒त । बृ॒हत् । नमः॑ ॥ तेषा॑म् । व॒यम् ।
 सु॒म॒तावि॑ति॑ सु - म॒तौ । य॒ज्ञिया॑नाम् । ज्योक् । अ॒र्जी॒ताः । अ॒ह॒ताः । स्या॒म् ॥ भ॒द्रात् ।
 नः । श्रेयः॑ । स॒मि॒ति॑ । अ॒नैष्ट॑ । दे॒वाः । त्वया॑ । अ॒व॒सेन॑ । स॒मि॒ति॑ । अ॒शी॒महि॑ । त्वा
 ॥ सः । नः । म॒यो॒भूरि॑ति॑ मयः-भूः । पि॒तो इति॑ ।

8 TS 5.7.2.5

TS 5.7.2.5

Samhita Paata

आ वि॑शस्व॒ शं तो॒काय॑ त॒नुवै॑ स्यो॒नः ॥ अ॒ज्या॑नी॒रेता॑ उप॑ दधात्ये॒ता वै दे॒वता॑ अप॑राजिता॒स्ता
 ए॒व प्र वि॑शति॒ नैव जी॑यते ब्रह्म॒वादि॑नो॒ वद॑न्ति॒ यद॑र्द्धमा॒सा मासा॑ ऋ॒तवः॑ स॒व॒त्स॒र ओष॑धीः
 प॒च॒न्त्यथ॑ कस्मा॑द॒न्याभ्यो॑ दे॒वता॑भ्य आग्र॒यणं॑ निरु॑प्यत॒ इत्ये॒ता हि तद्-दे॒वता॑ उ॒दज॑यन् यद्द॒तुभ्यो॑
 निर्व॑पेद् दे॒वता॑भ्यः सु॒मदं॑ द॒द्ध्यादा॑ग्र॒यणं () निरु॑प्ये॒ता आहु॑ती॒ जुहो॑त्यर्द्धमा॒साने॒व मासा॑नृ॒तून्थ
 स॒व॒त्स॒रं प्री॑णाति॒ न दे॒वता॑भ्यः सु॒मदं॑ दधाति॒ भ॒द्रान्नः॑ श्रेयः॑ स॒मनैष्ट॑ दे॒वा इत्या॑ह हु॒ताद्या॑य
 यज॑मान॒स्याऽप॑राभावाय ॥

Pada Paata

एति॑ । वि॒शस्व॒ । शम् । तो॒काय॑ । त॒नुवै॑ । स्यो॒नः ॥ अ॒ज्या॑नीः । ए॒ताः । उपे॑ति॒ ।
 दु॒धाति॑ । ए॒ताः । वै । दे॒वताः॑ । अप॑राजिता॒ इत्य॑प॒रा - जि॒ताः । ताः । ए॒व । प्रे॑ति॒ ।

वि॒श्रुति॑ । न । ए॒व । जी॒यते॑ । ब्र॒ह्मवा॒दिन॑ इति॑ ब्रह्म - वा॒दिनः॑ । वृ॒दन्ति॑ । यत् । अ॒र्धमा॒सा
 इत्य॑र्ध - मा॒साः । मा॒साः । ऋ॒तवः॑ । सँव॒त्सुर॑ इति॑ सं - व॒त्सुरः॑ । ओष॑धीः । पच॑न्ति
 । अथ॑ । कस्मा॑त् । अ॒न्याभ्यः॑ । दे॒वता॑भ्यः । आ॒ग्रय॑णम् । निरि॑ति । उ॒प्यते॑ । इति॑ ।
 ए॒ताः । हि । तत् । दे॒वताः॑ । उ॒दज॑यन्नित्यु॒त् - अज॑यन् । यत् । ऋ॒तुभ्य॑ इत्यु॒त्-भ्यः॑ ।
 निर्व॑पेदिति॑ निः - वपे॑त् । दे॒वता॑भ्यः । सु॒मद॑मिति॑ स - मद॑म् । दु॒द्ध्यात् । आ॒ग्रय॑णम् ()
 । निरु॑प्येति॑ निः - उप्य॑ । ए॒ताः । आहु॑तीरित्या- हु॒तीः । जुहो॑ति । अ॒र्धमा॒सानित्य॑र्ध
 - मा॒सान् । ए॒व । मा॒सान् । ऋ॒तून् । सँव॒त्सुरमि॑ति॑ सं - व॒त्सुरम् । प्री॑णाति॑ । न ।
 दे॒वता॑भ्यः । सु॒मद॑मिति॑ स - मद॑म् । दु॒धाति॑ । भ॒द्रात् । नः । श्रेयः॑ । समि॑ति । अ॒नैष्ट॑ ।
 दे॒वाः । इति॑ । अ॒ह । हु॒ताद्या॑येति॑ हुत - अद्या॑य । यज॑मानस्य । अप॑राभावा॒येत्यप॑रा - भा॒वाय॑ ॥

9 TS 5.7.3.1

TS 5.7.3.1

Samhita Paata

इन्द्र॑स्य॒ वज्रो॑ऽसि॒ वार्त्र॑घ्नस्तनूपा नः॑ प्रतिस्प॒शः । यो नः॑ पु॒रस्ता॑द् दक्षिण॒तः प॒श्चा-दु॑त्तर॒तो-
 ऽघा॒युरभि॑दास॒त्येत॑ः सोऽश्मा॑नमृच्छतु ॥ दे॒वा॒सुराः॑ सँय॑त्ता आस॒न् तेऽसु॑रा दिग्भ्य॒ आऽबा॑धन्त॒
 तान् दे॒वा इ॒ष्वा च॑ वज्रे॑ण चापा॑नुदन्त॒ यद्-व॒ज्रिणी॑रुप॒धाती॒ष्वा चै॒व तद्-वज्रे॑ण च॒ यज॑मानो
 भ्रात॑व्या॒नप॑ नुदते दि॒क्षूप॑ - []

Pada Paata

इन्द्र॑स्य । वज्रः॑ । अ॒सि । वार्त्र॑घ्न इति॑ वार्त्र - घ्नः । त॒नूपा इति॑ तनू - पाः । नः॑ ।

प्रतिस्पृश इति प्रति - स्पृशः ॥ यः । नः । पुरस्तात् । दक्षिणतः । पश्चात् । उत्तरत इत्युत्
 - ततः । अघायुरित्यघ - युः । अभिदासतीत्यभि - दासति । एतम् । सः । अश्मानम्
 । ऋच्छतु ॥ देवासुरा इति देव - असुराः । संयत्ता इति सं - यत्ताः । आसन्न । ते ।
 असुराः । दिग्भ्य इति दिक्-भ्यः । एति । अबाधन्त । तान् । देवाः । इष्वा । च ।
 वज्रेण । च । अपेति । अनुदन्त । यत् । वज्रिणीः । उपदधातीत्युप-दधाति । इष्वा ।
 च । एव । तत् । वज्रेण । च । यजमानः । भ्रातृव्यान् । अपेति । नुदते । दिक्षु । उपेति ।

10 TS 5.7.3.2

TS 5.7.3.2

Samhita Paata

दधाति देवपुरा एवैतास्तनूपानीः पर्यहते ऽग्नाविष्णू सजोषसेमा वद्धन्तु वागिरः । द्युमैर्वाजेभिरा
 गतं ॥ ब्रह्मवादिनो वदन्ति यन्न देवतायै जुह्वत्यथ किं देवत्या वसोद्धरित्यग्निर्वसुस्तस्यैषा धारा
 विष्णुर्वसुस्तस्यैषा धारा ऽऽग्नावैष्णव्यर्चा वसोद्धारा जुहोति भागधेयेनैवैनौ समर्द्धयत्यथो एता- []

Pada Paata

दधाति । देवपुरा इति देव - पुराः । एव । एताः । तनूपानीरिति तनू - पानीः । परीति ।
 ऊहते । अग्नाविष्णू इत्यग्ना - विष्णू । सजोषसेति स - जोषसा । इमाः । वद्धन्तु । वाम्
 । गिरः ॥ द्युमैः । वाजेभिः । एति । गतम् ॥ ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म - वादिनः । वदन्ति
 । यत् । न । देवतायै । जुह्वति । अथ । किदेवत्येति किं - देवत्या । वसोः । धारा ।

इति॑ । अ॒ग्निः । वसुः॑ । तस्य॑ । ए॒षा । धारा॑ । विष्णुः॑ । वसुः॑ । तस्य॑ । ए॒षा । धारा॑
 । आ॒ग्नावैष्ण॑व्येत्या॒ग्ना - वैष्ण॑व्या । ऋ॒चा । वसोः॑ । धारा॑म् । जु॒होति॑ । भा॒ग॒धेये॑नेति॑ भाग -
 धेये॑न । ए॒व । ए॒नौ । समि॑ति । अ॒र्ध॒यति॑ । अथो॑ इति॑ । ए॒ताम् ।

11 TS 5.7.3.3

TS 5.7.3.3

Samhita Paata

-मे॒वाहु॑तिमा॒यत॑नवतीं॑ करोति॑ यत्का॑म ए॒नां जु॒होति॑ तदे॒वाव॑ रु॒न्धे रु॒द्रो वा ए॒ष यद॑ग्निस्तस्यै॒ते त॒नुवौ॑
 घो॒राऽन्या॑ शि॒वाऽन्या॑ यच्छ॑तरु॒द्रीयं॑ जु॒होति॑ यै॒वास्य॑ घो॒रा त॒नूस्तां॑ तेन॑ शमयति॑ यद्-वसो॑र्द्धा॒रां
 जु॒होति॑ यै॒वास्य॑ शि॒वा त॒नूस्तां॑ तेन॑ प्रीणाति॑ यो वै वसो॑र्द्धा॒रायै॑ - []

Pada Paata

ए॒व । आ॒हु॒ति॒मि॒त्या - हु॒ति॒म् । आ॒य॒त॑नवती॒मि॒त्या॒य॒त॑न - व॒ती॒म् । क॒रो॒ति॑ । यत्का॑म॒ इति॑
 यत् - का॒मः । ए॒ना॒म् । जु॒होति॑ । तत् । ए॒व । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । रु॒द्रः । वै । ए॒षः ।
 यत् । अ॒ग्निः । तस्य॑ । ए॒ते इति॑ । त॒नुवौ॑ । घो॒रा । अ॒न्या । शि॒वा । अ॒न्या । यत् ।
 श॒त॒रु॒द्रीय॑मिति॑ श॒त-रु॒द्रीय॑म् । जु॒होति॑ । या । ए॒व । अ॒स्य॑ । घो॒रा । त॒नूः । ता॒म् । तेन॑
 । श॒म॒यति॑ । यत् । वसोः॑ । धारा॑म् । जु॒होति॑ । या । ए॒व । अ॒स्य॑ । शि॒वा । त॒नूः ।
 ता॒म् । तेन॑ । प्री॒णा॒ति॑ । यः । वै । वसोः॑ । धारा॑यै ।

12 TS 5.7.3.4

TS 5.7.3.4

Samhita Paata

प्रतिष्ठां वेदु प्रत्येव तिष्ठति यदाज्यमुच्छिष्येत तस्मिन् ब्रह्मौदनं पचेत् तं ब्राह्मणाश्चत्वारः प्राश्नीयुरेष
वा अग्निर्वैश्वानरो यद्ब्राह्मण एषा खलु वा अग्नेः प्रिया तनूर्यद्वैश्वानरः प्रियायामेवैनानां तनुवां प्रति
ष्ठापयति चतस्रो धेनूर्दद्यात् ताभिरेव यजमानोऽमुष्मिन् लोकेऽग्निं दुहे ॥

Pada Paata

प्रतिष्ठामिति प्रति - स्थाम् । वेदं । प्रतीतिं । एव । तिष्ठति । यत् । आज्यम् । उच्छिष्येतेत्युत् -
शिष्येत । तस्मिन् । ब्रह्मौदनमिति ब्रह्म - ओदनम् । पचेत् । तम् । ब्राह्मणाः । चत्वारः । प्रेतिं
। अश्नीयुः । एषः । वै । अग्निः । वैश्वानरः । यत् । ब्राह्मणः । एषा । खलु । वै । अग्नेः ।
प्रिया । तनूः । यत् । वैश्वानरः । प्रियायाम् । एव । एनाम् । तनुवाम् । प्रतीतिं । स्थापयति ।
चतस्रः । धेनूः । दद्यात् । ताभिः । एव । यजमानः । अमुष्मिन् । लोके । अग्निम् । दुहे ॥

13 TS 5.7.4.1

TS 5.7.4.1

Samhita Paata

चित्तिं जुहोमि मनसा घृतेनेत्याहादाभ्या वै नामैषाऽऽहुतिर्वैश्वकर्मणी नैनं चिक्यानं भ्रातृव्यो दभ्नोत्यथो
देवता एवाव रुन्धे ऽग्ने तमद्येति पृङ्ग्या जुहोति पृङ्ग्याऽऽहुत्या यज्ञमुखमा रभते सप्त ते अग्ने समिधः
सप्तजिह्वा इत्याह होत्रा एवाव रुन्धे ऽग्निदेवेभ्योऽपक्रामद्-भागधेय - []

Pada Paata

चित्तिम् । जुहोमि । मनसा । घृतेन । इति । आह । अदाभ्या । वै । नाम । एषा ।
आहुतिरित्या-हुतिः । वैश्वकर्मणीति वैश्व - कर्मणी । न । एनम् । चिक्यानम् । भ्रातृव्यः ।
दभ्नोति । अथो इति । देवताः । एव । अवेति । रुन्धे । अग्ने । तम् । अद्य । इति ।
पृङ्ग्या । जुहोति । पृङ्ग्या । आहुत्येत्या - हुत्या । यज्ञमुखमिति यज्ञ - मुखम् । एति । रभते
। सप्त । ते । अग्ने । समिध इति सं - इधः । सप्त । जिह्वाः । इति । आह । होत्राः ।
एव । अवेति । रुन्धे । अग्निः । देवेभ्यः । अपेति । अक्रामत् । भागधेयमिति भाग - धेयम् ।

14 TS 5.7.4.2

TS 5.7.4.2

Samhita Paata

-मिच्छमानस्तस्मा एतद्-भागधेयं प्रायच्छन्नेतद्वा अग्नेरग्निहोत्रमेतर्हि खलु वा एष जातो यर्हि
सर्वश्चितो जातायैवास्मा अन्नमपि दधाति स एनं प्रीतः प्रीणाति वसीयान् भवति ब्रह्मवादिनो
वदन्ति यदेष गार्हपत्यश्चीयतेऽथ कौस्याऽऽहवनीय इत्यसावादित्य इति ब्रूयादेतस्मिन् हि सर्वाभ्यो
देवताभ्यो जुहति - []

Pada Paata

इच्छ॑मानः । तस्मै॑ । ए॒तत् । भा॒ग॒धेय॑मिति॑ भा॒ग - धेय॑म् । प्रेति॑ । अ॒यच्छ॑न् । ए॒तत् । वै ।
 अ॒ग्नेः । अ॒ग्नि॒होत्र॑मित्य॑ग्नि - हो॒त्रम् । ए॒तर॑हि॒ । खलु॑ । वै । ए॒षः । जा॒तः । यर॑हि॒ । सर्वः॑
 । चि॒तः । जा॒ताय॑ । ए॒व । अ॒स्मै । अ॒न्नम् । अ॒पीति॑ । द॒धाति॑ । सः । ए॒नम् । प्री॒तः
 । प्री॒णाति॑ । व॒सीयान् । भ॒वति॑ । ब्र॒ह्मवा॑दि॒न् इति॑ ब्र॒ह्म-वा॑दि॒नः । व॒दन्ति॑ । यत् । ए॒षः ।
 गा॒र॒ह॑प॒त्य इति॑ गा॒र॒ह॑-प॒त्यः । ची॒यते॑ । अथ॑ । क॒ । अ॒स्य । आ॒ह॒व॒नीय॑ इत्या॑ - ह॒व॒नीयः॑ ।
 इति॑ । अ॒सौ । आ॒दि॒त्यः । इति॑ । ब्रू॒यात् । ए॒तस्मि॑न् । हि । सर्वा॑भ्यः । दे॒वता॑भ्यः । जुह॑ति ।

15 TS 5.7.4.3**TS 5.7.4.3****Samhita Paata**

य एवं वि॒द्वान॒ग्निं चि॑नुते सा॒क्षादे॒व दे॒वतां ऋ॑द्धो॒त्यग्रे॑ य॒शस्वि॑न् य॒शसे॑ म॒मर्प॑येन्द्रा॒वती॑ म॒पचि॑ती
 मि॒हाऽऽव॑ह । अ॒यं मूर्धा॑ प॒रमे॑ष्ठी सु॒वर्चाः॑ स॒माना॑नामु॒त्तम॑ श्लो॒को अ॑स्तु ॥ भ॒द्रं प॑श्यन्त॒ उप॑ सेदु॒रग्रे॑
 तपो॑ दी॒क्षामृ॑षेयः सु॒वर्दि॑दः । ततः॑ क्ष॒त्रं ब॒लमो॑जंश्च जा॒तं तद॒स्मै दे॒वा अ॒भि सं न॑मन्तु ॥ धा॒ता
 वि॒धा॒ता प॑र॒मो - []

Pada Paata

यः । ए॒वम् । वि॒द्वान् । अ॒ग्निम् । चि॒नुते । सा॒क्षादि॑तिं स - अ॒क्षात् । ए॒व । दे॒वताः॑ ।
 ऋ॒द्धोति॑ । अ॒ग्रे । य॒शस्वि॑न् । य॒शसा॑ । इ॒मम् । अ॒र्पय॑ । इन्द्रा॑वतीमितीन्द्रं - व॒तीम् ।
 अप॑चितीमित्यपं - चि॒तीम् । इ॒ह । ए॒ति । व॒ह ॥ अ॒यम् । मू॒र्धा । प॒रमे॑ष्ठी । सु॒वर्चा॑ इति
 सु - वर्चाः॑ । स॒माना॑नाम् । उ॒त्तम॑श्लोक इत्यु॒त्तम - श्लो॒कः । अ॒स्तु ॥ भ॒द्रम् । प॒श्यन्तः॑ ।
 उपे॑ति । से॒दुः । अ॒ग्रे । तपः॑ । दी॒क्षाम् । ऋ॒षयः॑ । सु॒वर्वि॑दु इति सु॒वः - वि॒दः ॥ ततः॑
 । क्ष॒त्रम् । ब॒लम् । ओजः॑ । च॒ । जा॒तम् । तत् । अ॒स्मै । दे॒वाः । अ॒भि । स॒मिति॑ ।
 न॒मन्तु ॥ धा॒ता । वि॒धा॒तेति॑ वि - धा॒ता । प॒र॒मा ।

16 TS 5.7.4.4

TS 5.7.4.4

Samhita Paata

-त स॒न्दक् प्र॒जाप॑तिः प॒रमे॑ष्ठी वि॒राजा॑ । स्तो॒माः छ॒न्दा॑सि नि॒विदो॑ म आ॒हुरेत॑स्मै रा॒ष्ट्रम॑भि
 सं न॑माम ॥ अ॒भ्याव॑र्तद्धुमु॒प मे॑त सा॒कम॑यः शा॒स्ताऽधि॑पतिर्वो अ॒स्तु । अ॒स्य वि॒ज्ञान॑मनु सः
 र॑भद्धमि॒मं प॒श्चादनु॑ जी॒वाथ॑ स॒र्वे ॥ रा॒ष्ट्रभृ॑त ए॒ता उप॑ दधात्येषा वा अ॒ग्रेश्चि॑ती रा॒ष्ट्रभृ॑त् तयै॒वास्मि॑न्
 रा॒ष्ट्रं द॑धाति () रा॒ष्ट्रमे॒व भ॑वति नास्मा॑द् रा॒ष्ट्रं भ्र॑शते ॥

Pada Paata

उ॒त । स॒दृङ्गि॑तिं सं - द॒क् । प्र॒जाप॑तिरिति प्र॒जा - प॒तिः । प॒रमे॑ष्ठी । वि॒राजे॑ति वि - राजा॑ ॥
 स्तो॒माः । छ॒न्दा॑सि । नि॒विदु॑ इति नि - वि॒दः । मे॒ । आ॒हुः । ए॒तस्मै॑ । रा॒ष्ट्रम् । अ॒भि ।

समिति॑ । न॒मा॒म् ॥ अ॒भ्याव॑र्तद्ध॒मित्य॑भि - आव॑र्तद्धम् । उपेति॑ । मा॒ । एति॑ । इ॒त् । सा॒कम्
 । अ॒यम् । शा॒स्ता । अधि॑पतिरित्यधि॑ - प॒तिः । वः । अ॒स्तु ॥ अ॒स्य । वि॒ज्ञान॑मिति॑ वि -
 ज्ञान॑म् । अनु॑ । समिति॑ । र॒भ॒द्धम् । इ॒मम् । प॒श्चात् । अ॒न्विति॑ । जी॒वाथ॑ । सर्व॑ ॥ रा॒ष्ट्रभृ॑त्
 इति॑ रा॒ष्ट्र - भृ॑तः । ए॒ताः । उपेति॑ । दु॒धाति॑ । ए॒षा । वै । अ॒ग्नेः । चि॒तिः । रा॒ष्ट्रभृ॑दिति॑
 रा॒ष्ट्र - भृ॑त् । तया॑ । ए॒व । अ॒स्मिन् । रा॒ष्ट्रम् । दु॒धाति॑ () । रा॒ष्ट्रम् । ए॒व । भ॒वति॑ । न
 । अ॒स्मात् । रा॒ष्ट्रम् । भ्र॒श॒ते ॥

17 TS 5.7.5.1

TS 5.7.5.1

Samhita Paata

यथा॑ वै पु॒त्रो जा॒तो म्रिय॑ते ए॒व वा ए॒ष म्रिय॑ते यस्या॒ग्निरु॑ख्यं उ॒द्वाय॑ति यन्नि॒र्मन्थ्यं॑ कुर्याद्-विच्छि॑न्धाद्-
 भ्रातृ॑व्यमस्मै ज॒नये॑त् स ए॒व पु॒नः प॒रीद्व्यः॑ स्वादे॒वेन॑ योने॒र्जन॑यति॒ नास्मै॑ भ्रातृ॑व्यं ज॒नय॑ति॒ तमो॑ वा
 ए॒तं गृ॑हाति॒ यस्या॒ग्निरु॑ख्यं उ॒द्वाय॑ति मृ॒त्युस्त॑मः कृ॒ष्णं वा॑सः कृ॒ष्णा धे॒नुर्दक्षि॑णा॒ तम॑सै - []

Pada Paata

यथा॑ । वै । पु॒त्रः । जा॒तः । म्रि॒यते॑ । ए॒वम् । वै । ए॒षः । म्रि॒यते॑ । य॒स्य । अ॒ग्निः ।
 उ॒ख्यः । उ॒द्वाय॑तीयु॒त् - वा॑यति । यत् । नि॒र्मन्थ्य॑मिति॑ निः - म॒न्थ्यम् । कुर्या॑त् । वी॒ति ।
 छि॒न्धात् । भ्रातृ॑व्यम् । अ॒स्मै । ज॒नये॑त् । सः । ए॒व । पु॒नः । प॒रीद्व्यः॑ इति॑ परि॒-इद्व्यः॑ ।
 स्वा॑त् । ए॒व । ए॒नम् । यो॒नेः । ज॒नय॑ति । न । अ॒स्मै । भ्रातृ॑व्यम् । ज॒नय॑ति । तमः ।

वै । ए॒तम् । गृ॒ह्णा॒ति । य॒स्य॑ । अ॒ग्निः । उ॒ख्यः । उ॒द्वाय॑तीत्यु॒त् - वाय॑ति । मृ॒त्युः । त॒मः ।
। कृ॒ष्णम् । वा॒सः । कृ॒ष्णा । धे॒नुः । दक्षि॑णा । त॒म॒सा ।

18 TS 5.7.5.2

TS 5.7.5.2

Samhita Paata

-व त॒मो मृ॒त्युम॑प॒ ह॒ते हि॒र॑ण्यं द॒दा॒ति ज्यो॒तिर्वै हि॒र॑ण्यं ज्यो॒तिषै॒व त॒मोऽप॑ ह॒तेऽथो॑ तेजो॒ वै हि॒र॑ण्यं
तेज॑ ए॒वाऽऽ॒त्मन् ध॑त्ते सु॒व॒र्न घ॒र्मः स्वाहा॑ सु॒व॒र्नाऽर्कः॑ स्वाहा॑ सु॒व॒र्न शु॒क्रः स्वाहा॑ सु॒व॒र्न ज्यो॒तिः
स्वाहा॑ सु॒व॒र्न सूर्यः॑ स्वाहा॑ ऽर्को॒ वा ए॒ष यद॑ग्निर॒सावा॑दित्यौ - []

Pada Paata

ए॒व । त॒मः । मृ॒त्युम् । अ॒पे॒ति॑ । ह॒ते । हि॒र॑ण्यम् । द॒दा॒ति । ज्यो॒तिः । वै । हि॒र॑ण्यम् ।
ज्यो॒तिषा॑ । ए॒व । त॒मः । अ॒पे॒ति॑ । ह॒ते । अ॒थो इति॑ । तेजः॑ । वै । हि॒र॑ण्यम् । तेजः॑ ।
ए॒व । आ॒त्मन् । ध॑त्ते । सु॒व॒ः । न । घ॒र्मः । स्वाहा॑ । सु॒व॒ः । न । अ॒र्कः । स्वाहा॑ ।
सु॒व॒ः । न । शु॒क्रः । स्वाहा॑ । सु॒व॒ः । न । ज्यो॒तिः । स्वाहा॑ । सु॒व॒ः । न । सूर्यः॑ ।
स्वाहा॑ । अ॒र्कः । वै । ए॒षः । यत् । अ॒ग्निः । अ॒सौ । आ॒दि॒त्यः ।

19 TS 5.7.5.3

TS 5.7.5.3

Samhita Paata

ऽश्वमे॒धो यदे॒ता आहु॑ती जु॒होत्य॑र्का-श्वमे॒धयो॑रे॒व ज्योती॑ऽषि॒ सं द॑धात्येष ह॒ त्वा अ॑र्काश्वमे॒धी यस्यै॑तदु॒ग्रौ
क्रिय॑त॒ आपो॑ वा इ॒दम॑ग्रे सलिलमा॑सी॒ध स ए॒तां प्र॒जाप॑तिः प्रथ॒मां चि॑तिमपश्यत् तामुपा॑धत्
तदियम॑भवत् तं वि॒श्वकर्मा॑ऽब्रवी॒दुप॒ त्वाऽऽया॑नीति॒ नेह॑ लो॒कोऽस्ती॑त्य - []

Pada Paata

अ॒श्वमे॒ध इत्य॑श्च - मे॒धः । यत् । ए॒ताः । आहु॑तीरि॒त्या - हु॒तीः । जु॒होति॑ । अ॒र्काश्वमे॒धयो॑रि॒त्यर्क -
अ॒श्वमे॒धयोः॑ । ए॒व । ज्योती॑ऽषि । समि॒ति । द॒धाति॑ । ए॒षः । ह॒ । तु । वै । अ॒र्काश्वमे॒धीत्य॑र्क-
अ॒श्वमे॒धी । यस्य॑ । ए॒तत् । अ॒ग्रौ । क्रिय॑ते । आपः॑ । वै । इ॒दम् । अ॒ग्रे । स॒लिलम् ।
आसी॑त् । सः । ए॒ताम् । प्र॒जाप॑तिरि॒ति प्र॒जा - प॒तिः । प्रथ॒माम् । चि॑तिम् । अ॒पश्य॑त् । ताम्
। उपे॑ति । अ॒धत्त॑ । तत् । इ॒यम् । अ॒भव॑त् । तम् । वि॒श्वकर्मे॑ति॒ विश्व॑ - क॒र्मा । अ॒ब्रवी॑त्
। उपे॑ति । त्वा॒ । ए॒ति । अ॒या॒नि । इति॑ । न । इ॒ह । लो॒कः । अ॒स्ति । इति॑ ।

20 TS 5.7.5.4

TS 5.7.5.4

Samhita Paata

-ब्रवी॒थ॒ स॒ ए॒तां द्वितीयां॑ चि॒ति॒म॒प॒श्य॒त् तामु॒पा॒धत्त॑ तद॒न्त॒रि॒क्ष॒म॒भ॒व॒थ॒ स॒ य॒ज्ञः प्र॒जाप॑तिमब्रवी॒दुप॑
त्वाऽऽया॒नीति॑ नेह लो॒कोऽस्तीत्य॑ब्रवी॒थ॒ स॒ वि॒श्वक॑र्माण-मब्रवी॒दुप॑ त्वाऽऽया॒नीति॑ केन॑ मो॒पैष्य॑सीति॒
दि॒श्या॒भि॒रि॒त्य॑ब्रवी॒त् तं दि॒श्या॒भि॒रु॒पैत् ता उ॒पा॒धत्त॑ ता दि॒शो - []

Pada Paata

अ॒ब्रवी॒त् । सः । ए॒ताम् । द्वितीया॑म् । चि॒ति॒म् । अ॒प॒श्य॒त् । ताम् । उ॒पेति॑ । अ॒ध॒त्त॑ । तत्
। अ॒न्त॒रि॒क्ष॒म् । अ॒भ॒व॒त् । सः । य॒ज्ञः । प्र॒जाप॑तिमिति॒ प्र॒जा - प॒ति॒म् । अ॒ब्रवी॒त् । उ॒पेति॑
। त्वा॒ । ए॒ति॑ । अ॒या॒नि॒ । इति॑ । न । इ॒ह । लो॒कः । अ॒स्ति॒ । इति॑ । अ॒ब्रवी॒त् । सः ।
वि॒श्वक॑र्माणमिति॒ वि॒श्व-क॑र्माणम् । अ॒ब्रवी॒त् । उ॒पेति॑ । त्वा॒ । ए॒ति॑ । अ॒या॒नि॒ । इति॑ । केन॑
। मा॒ । उ॒पैष्य॑सीत्यु॒प - ऐष्य॑सि । इति॑ । दि॒श्या॒भिः । इति॑ । अ॒ब्रवी॒त् । तम् । दि॒श्या॒भिः
। उ॒पैदि॒त्यु॒प - ऐत् । ताः । उ॒पेति॑ । अ॒ध॒त्त॑ । ताः । दि॒शः ।

21 TS 5.7.5.5

TS 5.7.5.5

Samhita Paata

ऽभ॒व॒न्थ॒ स॒ प॑रमे॒ष्ठी प्र॒जाप॑तिमब्रवी॒दुप॑ त्वाऽऽ*या॒नीति॑ नेह लो॒कोऽस्तीत्य॑ब्रवी॒थ॒ स॒ वि॒श्वक॑र्माणं च
य॒ज्ञं चा॑ब्रवी॒दुप॑ वा॒मा ऽया॒नीति॑ नेह लो॒कोऽस्तीत्य॑ब्रूताः॑ स॒ ए॒तां तृतीयां॑ चि॒ति॒म॒प॒श्य॒त् तामु॒पा॒धत्त॑
तद॒साव॑भ॒व॒थ॒ स॒ आ॒दि॒त्यः प्र॒जाप॑ति-मब्रवी॒दुप॑ त्वा - []

Pada Paata

अ॒भ॒व॒न् । सः । प॒र॒मे॒ष्ठी । प्र॒जाप॑तिमि॒तिं प्र॒जा-प॑तिम् । अ॒ब्र॒वीत् । उ॒पेति॑ । त्वा॒ । एति॑ ।
 अ॒या॒नि । इति॑ । न । इ॒ह । लो॒कः । अ॒स्ति । इति॑ । अ॒ब्र॒वीत् । सः । वि॒श्वक॑र्माणमि॒तिं
 वि॒श्व - क॑र्माणम् । च॒ । य॒ज्ञम् । च॒ । अ॒ब्र॒वीत् । उ॒पेति॑ । वा॒म् । एति॑ । अ॒या॒नि । इति॑
 । न । इ॒ह । लो॒कः । अ॒स्ति । इति॑ । अ॒ब्रू॒ताम् । सः । ए॒ताम् । तृ॒तीया॑म् । चि॒तिम्
 । अ॒प॒श्यत् । ता॒म् । उ॒पेति॑ । अ॒ध॒त्त॒ । तत् । अ॒सौ । अ॒भ॒वत् । सः । आ॒दि॒त्यः ।
 प्र॒जाप॑तिमि॒तिं प्र॒जा-प॑तिम् । अ॒ब्र॒वीत् । उ॒पेति॑ । त्वा॒ ।

22 TS 5.7.5.6

TS 5.7.5.6

Samhita Paata

ऽऽया॒नीति॑ नेह लो॒कोऽस्ती॑त्य॒ब्रवी॑त् स वि॒श्वक॑र्माणं च य॒ज्ञं चा॑ब्रवी॒दुप॑ वा॒माऽया॒नीति॑ नेह लो॒कोऽस्ती॑त्य॒ब्रूताः॑
 स प॑रमे॒ष्ठिन॑म॒ब्रवी॑दुप॒ त्वाऽऽया॒नीति॑ केन॑ मो॒पैष्य॑सीति॑ लो॒कं पृ॒णये॑त्य॒ब्रवी॑त् तं लो॒कं पृ॒णयो॑पैत्
 तस्मा॒द्या॒तया॑ग्नी लो॒कं पृ॒णाऽया॑तया॒मा ह्य॑सा - []

Pada Paata

एति॑ । अ॒या॒नि । इति॑ । न । इ॒ह । लो॒कः । अ॒स्ति । इति॑ । अ॒ब्र॒वीत् । सः ।
 वि॒श्वक॑र्माणमि॒तिं वि॒श्व - क॑र्माणम् । च॒ । य॒ज्ञम् । च॒ । अ॒ब्र॒वीत् । उ॒पेति॑ । वा॒म् । एति॑ ।
 अ॒या॒नि । इति॑ । न । इ॒ह । लो॒कः । अ॒स्ति । इति॑ । अ॒ब्रू॒ताम् । सः । प॒र॒मे॒ष्ठिन॑म् ।
 अ॒ब्र॒वीत् । उ॒पेति॑ । त्वा॒ । एति॑ । अ॒या॒नि । इति॑ । केन॑ । मा॒ । उ॒पैष्य॑सीत्यु॒प - ऐ॒ष्य॑सि ।

इति । लो॒कंपृ॒णयेति॑ लोकं - पृ॒णया॑ । इति॑ । अ॒ब्रवी॑त् । तम् । लो॒कंपृ॒णयेति॑ लोकं - पृ॒णया॑ ।
 । उ॒पैदि॑त्युप - ऐत् । तस्मा॑त् । अया॑तया॒ग्नीत्यया॑त - या॒ग्नी । लो॒कंपृ॒णयेति॑ लोकं - पृ॒णा ।
 अया॑तया॒मेत्यया॑त - या॒मा । हि । अ॒सौ ।

23 TS 5.7.5.7

TS 5.7.5.7

Samhita Paata

-वा॑दि॒त्यस्ता॑नृष॑यो ऽब्रु॒वन्नुप॑ व आ॒ऽया॒मेति॑ केन॑ न उ॒पैष्य॑थेति॑ भू॒मेत्य॑ब्रु॒वन् तान् द्वा॒भ्यां चिती॑भ्यामुपाय॑न्थ
 स पञ्च॑चिती॒कः सम॑पद्यत् य एवं वि॒द्वान॒ग्निं चि॑नुते भू॒याने॒व भ॑वत्य॒भीमान् लो॒काञ्ज॑यति वि॒दुरे॑न दे॒वा
 अथो॑ ए॒तासा॑मे॒व दे॒वता॑नाः सायु॑ज्यं गच्छति ॥

Pada Paata

आ॒दि॒त्यः । तान् । ऋष॑यः । अ॒ब्रुव॑न् । उपेति॑ । वः । एति॑ । अ॒या॒म् । इति॑ । केन॑ । नः
 । उ॒पैष्य॑थेत्युप - ऐष्य॑थ । इति॑ । भू॒म्ना । इति॑ । अ॒ब्रुव॑न् । तान् । द्वा॒भ्याम् । चिती॑भ्यामिति॑
 चिति॑ - भ्याम् । उ॒पाय॑न्नित्युप - आय॑न् । सः । पञ्च॑चिती॒क इति॑ पञ्च॑-चिती॒कः । समिति॑ ।
 अ॒प॒द्यत् । यः । ए॒वम् । वि॒द्वान् । अ॒ग्निम् । चि॑नुते । भू॒यान् । ए॒व । भ॑वति॑ । अ॒भीति॑
 । इ॒मान् । लो॒कान् । ज॒यति॑ । वि॒दुः । ए॒नम् । दे॒वाः । अथो॑ इति॑ । ए॒तासा॑म् । ए॒व ।
 दे॒वता॑नाम् । सायु॑ज्यम् । ग॒च्छति॑ ॥

24 TS 5.7.6.1

TS 5.7.6.1

Samhita Paata

वयो वा अ॒ग्निर्यद॑ग्न॒चित् प॒क्षिणो॑ऽश्री॒यात् तमे॒वाग्निम॑द्या॒दा-र्ति॑माच्छे॒त् सँव॑त्सरं॒ व्रतं॑ चरेत् सँव॑त्सरः
हि व्रतं॑ नातिं प॒शुर्वा ए॒ष यद॑ग्निर॒हिनस्ति॑ खलु॒ वै तं प॒शुर्य ए॑नं पुरस्ता॑त् प्र॒त्यञ्च॑मुप॒चर॑ति॒ तस्मा॑त्
प॒श्चात् प्राडु॑प॒चर्य॑ आ॒त्मनो॑ऽहि॒ंसायै॑ तेजो॑ऽसि॒ तेजो॑ मे यच्छ॒ पृथि॒वीं यच्छ॑ - []

Pada Paata

वयः । वै । अ॒ग्निः । यत् । अ॒ग्नि॒चिदि॑त्यग्नि - चित् । प॒क्षिणः॑ । अ॒श्री॒यात् । तम् ।
एव । अ॒ग्निम् । अ॒द्यात् । आ॒र्तिम् । ए॒तिं । ऋ॒च्छेत् । सँव॑त्सरमि॒ति सं - व॑त्सरम् ।
व्रतम् । च॒रेत् । सँव॑त्सरमि॒ति सं - व॑त्सरम् । हि । व्रतम् । न । अती॒तिं । प॒शुः ।
वै । ए॒षः । यत् । अ॒ग्निः । हि॒नस्ति॑ । खलु॑ । वै । तम् । प॒शुः । यः । ए॒नम् ।
पुरस्ता॑त् । प्र॒त्यञ्च॑म् । उ॒प॒चर॑तीत्यु॒प - च॑रति । तस्मा॑त् । प॒श्चात् । प्राड् । उ॒प॒चर्य॑ इत्यु॒प
- च॑र्यः । आ॒त्मनः॑ । अ॒हि॒ंसायै॑ । तेजः॑ । अ॒सि । तेजः॑ । मे । य॒च्छ । पृथि॒वीम् । य॒च्छ ।

25 TS 5.7.6.2

TS 5.7.6.2

Samhita Paata

पृथिव्यै मां पाहि ज्योतिरसि ज्योतिर्मे यच्छान्तरिक्षं यच्छान्तरिक्षान्मा पाहि सुवरसि सुवर्मे यच्छ
 दिवं यच्छ दिवो मां पाहीत्याहैताभिर्वा इमे लोका विधृता यदेता उपदधात्येषां लोकानां विधृत्यै
 स्वयमातृण्णा उपधाय हिरण्येष्टका उपदधातीमे वै लोकाः स्वयमातृण्णा ज्योतिरुहिरण्यं यथ
 स्वयमातृण्णा उपधाय - []

Pada Paata

पृथिव्यै । मा । पाहि । ज्योतिः । असि । ज्योतिः । मे । यच्छ । अन्तरिक्षम् । यच्छ
 । अन्तरिक्षात् । मा । पाहि । सुवः । असि । सुवः । मे । यच्छ । दिवम् । यच्छ ।
 दिवः । मा । पाहि । इति । आह । एताभिः । वै । इमे । लोकाः । विधृता इति वि -
 धृताः । यत् । एताः । उपदधातीत्युप - दधाति । एषाम् । लोकानाम् । विधृत्या इति वि -
 धृत्यै । स्वयमातृण्णा इति स्वयं - आतृण्णाः । उपधायेत्युप - धाय । हिरण्येष्टका इति हिरण्य
 - इष्टकाः । उपेति । दधाति । इमे । वै । लोकाः । स्वयमातृण्णा इति स्वयं-आतृण्णाः ।
 ज्योतिः । हिरण्यम् । यत् । स्वयमातृण्णा इति स्वयं - आतृण्णाः । उपधायेत्युप - धाय ।

26 TS 5.7.6.3

TS 5.7.6.3

Samhita Paata

हिरण्येष्टका उपदधाती-मानेवैताभिर्-लोका-ज्योतिष्मतः कुरुतेऽथो एताभिरेवास्मां इमे लोकाः प्र
 भौन्ति यास्ते अग्रे सूर्ये रुचं उद्यतो दिवमातृन्वन्ति रश्मिभिः । ताभिः सर्वाभी रुचे जनाय
 नस्कृधि ॥ या वो देवाः सूर्ये रुचो गोष्वश्वेषु या रुचः । इन्द्राग्नी ताभिः सर्वाभी रुचं नो धत्त

बृहस्पते ॥ रुचन्नो धेहि - []

Pada Paata

हिरण्येष्टका इति हिरण्य - इष्टकाः । उपदधातीत्युप - दधाति । इमान् । एव । एताभिः ।
 लोकान् । ज्योतिष्मतः । कुरुते । अथो इति । एताभिः । एव । अस्मै । इमे । लोकाः
 । प्रेति । भान्ति । याः । ते । अग्ने । सूर्ये । रुचः । उद्यत इत्युत् - यतः । दिवम् ।
 आतन्वन्तीत्याँ - तन्वन्ति । रुश्मिभिरिति रुश्मि - भिः ॥ ताभिः । सर्वाभिः । रुचे । जनाय
 । नः । कृधि ॥ याः । वः । देवाः । सूर्ये । रुचः । गोषु । अश्वेषु । याः । रुचः ॥
 इन्द्राग्नी इतीन्द्र-अग्नी । ताभिः । सर्वाभिः । रुचम् । नः । धत्त । बृहस्पते ॥ रुचम् । नः
 । धेहि ।

27 TS 5.7.6.4

TS 5.7.6.4

Samhita Paata

ब्राह्मणेषु रुचः राजंसु नस्कृधि । रुचं विश्वेषु शूद्रेषु मयि धेहि रुचा रुचं ॥ द्वेधा वा अग्निं
 चिक्व्यान्स्य यश इन्द्रियं गच्छत्यग्निं वा चितमीजानं वा यदेता आहुतीर्जुहोत्यात्मन्नेव यश इन्द्रियं
 धत्त ईश्वरो वा एष आर्तिमार्तोऽग्निं चिन्वन्नधि क्रामन्ति तत्त्वा यामि ब्रह्मणा वन्दमान इति वारुण्यर्चा
 - []

Pada Paata

ब्राह्मणे॑षु । रुच॑म् । राज॒स्विति॑ राज॑ - सु । नः । कृ॒धि ॥ रुच॑म् । वि॒शये॑षु । शू॒द्रेषु॑ ।
 मयि॑ । धे॒हि । रु॒चा । रुच॑म् ॥ द्वे॒धा । वै । अ॒ग्निम् । चि॒क्या॒नस्य॑ । यशः॑ । इ॒न्द्रि॒यम् ।
 ग॒च्छति॑ । अ॒ग्निम् । वा । चि॒तम् । ई॒जा॒नम् । वा । यत् । ए॒ताः । आहु॑ती॒रित्या॑ - हु॒तीः
 । जु॒होति॑ । आ॒त्मन् । ए॒व । यशः॑ । इ॒न्द्रि॒यम् । ध॒त्ते । ई॒श्वरः॑ । वै । ए॒षः । आ॒र्तिम् ।
 आ॒र्तो॒रित्या॑ - अ॒र्तोः॑ । यः । अ॒ग्निम् । चि॒न्वन् । अ॒धि॒क्राम॑तीत्य॑धि - क्रा॒मति॑ । तत् । त्वा
 । या॒मि । ब्रह्म॑णा । व॒न्द॑मानः । इति॑ । वा॒रु॒ण्या । ऋ॒चा ।

28 TS 5.7.6.5**TS 5.7.6.5****Samhita Paata**

जुहु॒या॒च्छान्ति॑रे॒वैषा ऽग्ने॑र्गु॒प्तिरा॒त्मनो॑ ह॒विष्कृ॑तो वा ए॒ष यो॑ऽग्निं चि॒नुते॑ यथा॒ वै ह॒विः स्क्व॑न्दत्ये॒वं वा
 ए॒ष स्क्व॑न्दति॒ यो॑ऽग्निं चि॒त्वा स्त्रिय॑मु॒पैति॑ मै॒त्रावरु॑ण्याऽऽ*मि॒क्षया॑ यजेत॒ मैत्रा॑वरु॒णता॑-मे॒वोपै॑त्या॒त्मनो॑
 ऽस्क्व॑न्दाय॒ यो वा अ॒ग्निमृ॑तु॒स्थां वेदु॑र्तु॒रऋ॑तु॒रस्मै॑ कल्प॑मान॒ एति॑ प्रत्ये॒व तिष्ठ॑ति सँव॒त्सरो॑ वा अ॒ग्निर्
 - []

Pada Paata

जुहु॒यात् । शान्तिः॑ । ए॒व । ए॒षा । अ॒ग्नेः । गु॒प्तिः । आ॒त्मनः॑ । ह॒विष्कृ॑त इति॑ ह॒विः - कृ॒तः

ऋतुस्था इत्यृत्तु - स्थाः । तस्यं । वसन्तः । शिरः । ग्रीष्मः । दक्षिणः । पक्षः । वरुषाः । पुच्छम् । शरत् । उत्तर इत्युत्त - तरः । पक्षः । हेमन्तः । मद्ध्यम् । पूर्वपक्षा इति पूर्व - पक्षाः । चितयः । अपरपक्षा इत्यपर - पक्षाः । पुरीषम् । अहोरात्राणीत्यहः-रात्राणि । इष्टकाः ।

। ए॒षः । वै । अ॒ग्निः । ऋ॒तु॒स्था इत्यृ॒तु - स्थाः । यः । ए॒वम् । वे॒द । ऋ॒तु॒र॒ऋ॒तु॒रित्यृ॒तुः
- ऋ॒तुः । अ॒स्मै । क॒ल्प॒मानः । ए॒ति । प्र॒ती॒ति । ए॒व । ति॒ष्ठ॒ति । प्र॒जाप॑तिरिति॒ प्र॒जा - प॒तिः
। वै । ए॒तम् । ज्यै॒ष्ठ्य॑काम॒ इति॒ ज्यै॒ष्ठ्य - का॒मः । नी॒ति । अ॒ध॒त्त । त॒तः । वै । सः ।
ज्यै॒ष्ठ्यम् । अ॒ग॒च्छ॒त् । यः । ए॒वम् । वि॒द्वान् । अ॒ग्निम् । चि॒नु॒ते () । ज्यै॒ष्ठ्यम् । ए॒व ।
ग॒च्छ॒ति ॥

30 TS 5.7.7.1

TS 5.7.7.1

Samhita Paata

यदाकू॑ताथ॒ सम॑सु॒स्रोद्धृ॑दो वा॒ मन॑सो वा॒ संभृ॑तं चक्षु॑षो वा । तमनु॑ प्रेहि॑ सु॒कृत॑स्य॒ लोकं॑ यत्र॒ षयः॑
प्रथ॑म॒जा ये पु॑रा॒णाः ॥ ए॒त॒स॒ स॒ध॒स्थ॒ परि॑ ते द॒दामि॑ यमा॒वहा॑च्छे॒वधिं॑ जा॒तवे॑दाः । अ॒न्वा॒ग॒न्ता
य॒ज्ञप॑तिर्वो॒ अत्र॑ त॒स्म॑ जानी॒त पर॑मे व्यो॒मन् ॥ जा॒नी॒तादे॑नं॒ पर॑मे व्यो॒मन् दे॒वाः स॒ध॒स्था वि॒द
रूप॑म॒स्य । यदा॑गच्छा॒त् - []

Pada Paata

यत् । आकू॑ता॒दित्या॑ - कू॒ता॒त् । सम॑सु॒स्रो॒दिति॑ सं - असु॑स्रोत् । हृ॒दः । वा॒ । मन॑सः । वा॒
। संभृ॑तमि॒ति सं - भृ॒तम् । चक्षु॑षः । वा॒ ॥ तम् । अनु॑ । प्रे॒ति । इ॒हि । सु॒कृत॑स्येति॒ सु -
कृत॑स्य॒ । लोक॑म् । यत्र॑ । ऋ॒षयः॑ । प्र॒थम॑जा इति॒ प्रथम॑-जाः । ये । पु॒रा॒णाः ॥ ए॒तम् ।
स॒ध॒स्थेति॑ स॒ध - स्थ॑ । परी॒ति । ते । द॒दामि॑ । यम् । आ॒वहा॑दित्या॑ - वहा॑त् । शे॒वधि॑मिति॒
शेव॑ - धिम् । जा॒तवे॑दा इति॒ जा॒त - वे॒दाः ॥ अ॒न्वा॒ग॒न्तेत्यनु॑-आ॒ग॒न्ता । य॒ज्ञप॑तिरिति॒ य॒ज्ञ-प॒तिः

। वः । अत्र । तम् । स्म । जानीत । पुरमे । व्योमन्निति वि-ओमन् ॥ जानीतात् । एनम् । पुरमे । व्योमन्निति वि - ओमन् । देवाः । सुधस्था इति सध - स्थाः । विद । रूपम् । अस्य ॥ यत् । आगच्छादित्या - गच्छात् ।

31 TS 5.7.7.2

TS 5.7.7.2

Samhita Paata

पृथिभिर्देवयानैरिष्टापूर्ते कृणुतादविरस्मै ॥ सं प्र च्यवद्धमनु सं प्र याताग्रे पृथो देवयानान् कृणुद्धं । अस्मिन्धु सुधस्थे अद्ध्युत्तरस्मिन् विश्वे देवा यजमानश्च सीदत ॥ प्रस्तुरेण परिधिना सुचा वेद्यां च बरुहिषा । ऋचेमं यज्ञं नो वह सुवदेवेषु गन्तवे ॥ यदिष्टं यत् परादानं यदुत्तं या च दक्षिणा । त - []

Pada Paata

पृथिभिरिति पृथि - भिः । देवयानैरिति देव - यानैः । इष्टापूर्ते इतीष्टा-पूर्ते । कृणुतात् । आविः । अस्मै ॥ सम् । प्रेति । च्यवद्धम् । अन्विति । सम् । प्रेति । यात् । अग्रे । पृथः । देवयानानिति देव - यानान् । कृणुद्धम् ॥ अस्मिन् । सुधस्थ इति सुध - स्थे । अधीति । उत्तरस्मिन्नित्युत् - तरस्मिन् । विश्वे । देवाः । यजमानः । च । सीदत ॥ प्रस्तुरेणेति प्र - स्तुरेण । परिधिनेति परि - धिना । सुचा । वेद्यां । च । बरुहिषा ॥ ऋचा । इमम् । यज्ञम् । नः । वह । सुवः । देवेषु । गन्तवे ॥ यत् । इष्टम् । यत् । परादानमिति परा - दानम्

। यत् । दत्तम् । या । च । दक्षिणा ॥ तत् ।

32 TS 5.7.7.3

TS 5.7.7.3

Samhita Paata

-दुग्निर्वैश्वकर्मणः सुवर्देवेषु नो दधत् ॥ येना स॒हस्रं॑ वह॑सि येना॒ग्ने सर्व॑वेद॒सं । तेने॒मं य॒ज्ञं नो॑ वह॒ सुव॑र्देवेषु गन्त॑वे ॥ येना॒ग्ने दक्षि॑णा यु॒क्ता य॒ज्ञं वह॑न्त्यृ॒त्विजः॑ । तेने॒मं य॒ज्ञं नो॑ वह॒ सुव॑र्देवेषु गन्त॑वे ॥ येना॒ग्ने सु॒कृतः॑ प॒था मधो॑र्द्धा॒रा व्या॒न॒शुः । तेने॒मं य॒ज्ञं नो॑ वह॒ सुव॑र्देवेषु गन्त॑वे () ॥ यत्र॑ धा॒रा अन॑पेता॒ मधो॑र्धृतस्य॑ च॒ याः । तदु॒ग्निर्वैश्व॑कर्मणः सुव॑र्देवेषु नो दधत् ॥

Pada Paata

अ॒ग्निः । वै॒श्व॒क॒र्म॒ण इति॑ वैश्व - क॒र्म॒णः । सु॒वः । दे॒वेषु॑ । नः । द॒धत् ॥ येन॑ । स॒ह॒स्रम् । वह॑सि । येन॑ । अ॒ग्ने । स॒र्व॒वे॒द॒स॒मि॒ति॑ स॒र्व - वे॒द॒स॒म् ॥ तेन॑ । इ॒मम् । य॒ज्ञम् । नः । व॒ह । सु॒वः । दे॒वेषु॑ । गन्त॑वे ॥ येन॑ । अ॒ग्ने । दक्षि॑णाः । यु॒क्ताः । य॒ज्ञम् । वह॑न्ति । ऋ॒त्वि॒जः ॥ तेन॑ । इ॒मम् । य॒ज्ञम् । नः । व॒ह । सु॒वः । दे॒वेषु॑ । गन्त॑वे ॥ येन॑ । अ॒ग्ने । सु॒कृत॑ इति॑ सु - कृतः । प॒था । मधोः॑ । धा॒राः । व्या॒न॒शु॒रिति॑ वि - आ॒न॒शुः ॥ तेन॑ । इ॒मम् । य॒ज्ञम् । नः । व॒ह । सु॒वः । दे॒वेषु॑ । गन्त॑वे () ॥ यत्र॑ । धा॒राः । अन॑पेता॒ इत्यन॑प - इ॒ताः । मधोः॑ । घृ॒त॒स्य॑ । च॒ । याः ॥ तत् । अ॒ग्निः । वै॒श्व॒क॒र्म॒ण इति॑ वैश्व - क॒र्म॒णः । सु॒वः । दे॒वेषु॑ । नः । द॒धत् ॥

33 TS 5.7.8.1

TS 5.7.8.1

Samhita Paata

यास्ते॑ अ॒ग्ने स॒मिधो॑ या॒नि धाम॑ या जि॒ह्वा जा॑तवेदो॒ यो अ॒र्चिः । ये ते॑ अ॒ग्ने मे॒डयो॑ य
इ॒न्द्रव॑स्तेभि॒रात्मानं॑ चि॒नुहि॑ प्रजा॒नन् ॥ उ॒थ्स॒न्नय॑ज्ञो वा ए॒ष यद॑ग्निः किं वाऽहै॒तस्य॑ क्रि॒यते॑ किं
वा॒ न यद्वा अ॒द्भ्यु॒र॒ग्नेश्चि॒न्वन्-न्त॑रेत्या॒त्मनो॑ वै तद॒न्तरे॑ति॒ यास्ते॑ अ॒ग्ने स॒मिधो॑ या॒नि - []

Pada Paata

याः । ते । अ॒ग्ने । स॒मिधु॑ इति॑ सं - इधः । या॒नि । धाम॑ । या । जि॒ह्वा । जा॑तवे॒द इति॑
जा॒त-वे॒दः । यः । अ॒र्चिः ॥ ये । ते । अ॒ग्ने । मे॒डयः॑ । ये । इ॒न्द्रवः॑ । तेभिः॑ । आ॒त्मानं॑
। चि॒नुहि॑ । प्रजा॒नन्ति॑ प्र - जा॒नन् ॥ उ॒थ्स॒न्नय॑ज्ञ इत्यु॒थ्सन्न॑ - य॒ज्ञः । वै । ए॒षः । यत् ।
अ॒ग्निः । किम् । वा॒ । अ॒हं । ए॒तस्य॑ । क्रि॒यते॑ । किम् । वा॒ । न । यत् । वै । अ॒द्भ्युः
। अ॒ग्नेः । चि॒न्वन् । अ॒न्तरे॑तीय॒न्तः - एति॑ । आ॒त्मनः॑ । वै । तत् । अ॒न्तः । ए॒ति । याः
। ते । अ॒ग्ने । स॒मिधु॑ इति॑ सं - इधः । या॒नि ।

34 TS 5.7.8.2

TS 5.7.8.2

Samhita Paata

धामेत्याहुँषा वा अग्नेः स्वयं चितिरग्निरेव तदग्निं चिनोति नाद्धर्युरात्मनोऽन्तरेति चतस्र आशाः
प्रचरन्त्वग्नयं इमं नो यज्ञं नयतु प्रजानन् । घृतं पिन्वन्नजरं सुवीरं ब्रह्मं समिद्-भवत्याहुतीनां
॥सुवर्गाय वा एष लोकायोप धीयते यत् कूर्मश्चतस्र आशाः प्र चरन्त्वग्नय इत्याहु - []

Pada Paata

धामं । इति । आहु । एषा । वै । अग्नेः । स्वयंचितिरिति स्वयं - चितिः । अग्निः ।
एव । तत् । अग्निम् । चिनोति । न । अद्धर्युः । आत्मनः । अन्तः । एति । चतस्रः
। आशाः । प्रेति । चरन्तु । अग्नयः । इमम् । नः । यज्ञम् । नयतु । प्रजानन्निति प्र -
जानन् ॥ घृतम् । पिन्वन्नं । अजरम् । सुवीरमिति सु-वीरम् । ब्रह्मं । समिदिति सं - इत् ।
भवति । आहुतीनामित्या - हुतीनाम् ॥ सुवर्गायेति सुवः - गायं । वै । एषः । लोकायं ।
उपेति । धीयते । यत् । कूर्मः । चतस्रः । आशाः । प्रेति । चरन्तु । अग्नयः । इति । आहु ।

35 TS 5.7.8.3

TS 5.7.8.3

Samhita Paata

दिशं एवैतेन प्र जानातीमं नो यज्ञं नयतु प्रजानन्नित्याहु सुवर्गस्य लोकस्याभिनीत्यै ब्रह्मं समिद्-
भवत्याहुतीनामित्याहु ब्रह्मणा वै देवाः सुवर्गं लोकमायन् यद्-ब्रह्मण्वत्योपदधाति ब्रह्मणैव तद्-
यजमानः सुवर्गं लोकमेति प्रजापतिर्वा एष यदग्निस्तस्य प्रजाः पशवः छन्दांसि रूपं सर्वान्
वर्णानिष्टकानां () कुर्याद् रूपेणैव प्रजां पशून् छन्दांस्यव रुन्धेऽथो प्रजाभ्यं एवैनं पशुभ्यः

छन्दोभ्यो ऽवरुद्ध्य चिनुते ॥

Pada Paata

दिशः । ए॒व । ए॒तेन॑ । प्रेति॑ । जा॒ना॒ति । इ॒मम् । नः । य॒श्म । न॒य॒तु । प्र॒जा॒न॒त्रि॒ति॑ प्र -
जा॒न॒त्र । इति॑ । आ॒ह । सु॒व॒र्ग॒स्येति॑ सु॒वः - ग॒स्य॑ । लो॒क॒स्य॑ । अ॒भिनी॑त्या इत्य॒भि॒नी॒त्यै ।
ब्रह्म॑ । स॒मि॒दि॒ति॑ सं - इत् । भ॒व॒ति । आ॒हु॒तीना॑मि॒त्या - हु॒तीना॑म् । इति॑ । आ॒ह । ब्रह्म॑णा
। वै । दे॒वाः । सु॒व॒र्ग॒मि॒ति॑ सु॒वः - ग॒म् । लो॒क॒म् । आ॒य॒त्र । यत् । ब्रह्म॑ण्व॒त्येति॑ ब्रह्म॑ण -
व॒त्या । उ॒प॒द॒धा॒तीत्यु॑प - द॒धा॒ति । ब्रह्म॑णा । ए॒व । तत् । य॒ज॒मानः॑ । सु॒व॒र्ग॒मि॒ति॑ सु॒वः -
ग॒म् । लो॒क॒म् । ए॒ति । प्र॒जाप॑तिरि॒ति॑ प्र॒जा - प॒तिः । वै । ए॒षः । यत् । अ॒ग्निः । तस्य॑
। प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । प॒श॒वः । छ॒न्दा॑श्सि । रू॒पम् । स॒र्वान् । वर्णान् । इष्ट॑कानाम् ()
। कुर्या॑त् । रू॒पेण॑ । ए॒व । प्र॒जा॒मि॒ति॑ प्र - जा॒म् । प॒शून् । छ॒न्दा॑श्सि । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे ।
अथो॑ इति॑ । प्र॒जाभ्य॑ इति॑ प्र - जा॒भ्यः । ए॒व । ए॒नम् । प॒शुभ्य॑ इति॑ प॒शु॒भ्यः । छ॒न्दो॑भ्य॑
इति॑ छ॒न्दः - भ्यः । अ॒वरु॑द्ध्येत्य॑व - रु॒द्ध्य॑ । चि॒नु॒ते ॥

36 TS 5.7.9.1

TS 5.7.9.1

Samhita Paata

मयि॑ गृह्णाम्य॑ग्रे अ॒ग्निः रा॒य॒स्पोषा॑य सुप्रजा॒स्त्वाय॑ सुवी॒र्याय॑ । मयि॑ प्र॒जां मयि॑ वर्चो॑ दधा॒म्यरि॑ष्टाः
स्याम॑ त॒नुवा॑ सु॒वीराः॑ ॥यो नो॑ अ॒ग्निः पि॑तरो ह॒थ्स्व॑न्तरम॒र्त्यो म॒र्त्याश् आ॒वि॒वेश॑ । तमा॒त्मन् परि॑

गृह्णीमहे वयं मा सो अस्मा२ अवहाय परां गात् ॥ यदद्वयुरात्मन्नग्निम-गृहीत्वाऽग्निं चिनुयाद्योऽस्य
स्वोऽग्निस्तमपि - []

Pada Paata

मयि । गृह्णामि । अग्ने । अग्निम् । रायः । पोषाय । सुप्रजास्त्वायेति सुप्रजाः - त्वायं ।
सुवीर्यायेति सु - वीर्याय ॥ मयि । प्रजामिति प्र - जाम् । मयि । वचः । दुधामि । अरिष्टाः
। स्याम् । तनुवा । सुवीरा इति सु - वीराः ॥ यः । नः । अग्निः । पितरः । हृष्विति हत्
- सु । अन्तः । अमर्त्यः । मर्त्यान् । आविवेशेत्यौ - विवेश ॥ तम् । आत्मन् । परीति ।
गृह्णीमहे । वयम् । मा । सः । अस्मान् । अवहायेत्यव - हायं । परेति । गात् ॥ यत् ।
अद्वयुः । आत्मन् । अग्निम् । अगृहीत्वा । अग्निम् । चिनुयात् । यः । अस्य । स्वः ।
अग्निः । तम् । अपीति ।

37 TS 5.7.9.2

TS 5.7.9.2

Samhita Paata

यजमानाय चिनुयादग्निं खलु वै पशवोऽनूपं तिष्ठन्तेऽपक्रामुंका अस्मात् पशवः स्युर्मयि गृह्णाम्यग्ने
अग्निमित्याहाऽऽत्मन्नेव स्वमग्निं दाधार नास्मात् पशवोऽपं क्रामन्ति ब्रह्मवादिनो वदन्ति यन्मृचाऽऽपश्चाग्नेरेनाद्यमथ
कस्मान्मृदा चाद्भिश्चाग्निश्चीयत् इति यदुद्भिः संयौ - []

Pada Paata

यज॑मानाय । चि॒नुया॑त् । अ॒ग्निम् । खलु॑ । वै । प॒शवः॑ । अनु॑ । उपेति॑ । तिष्ठ॑न्ते ।
 अप॒क्रामु॑का इत्य॑प - क्रा॒मुकाः॑ । अ॒स्मात् । प॒शवः॑ । स्युः॑ । मयि॑ । गृ॒ह्णामि॑ । अ॒ग्ने ।
 अ॒ग्निम् । इति॑ । आ॒ह । आ॒त्मन् । ए॒व । स्वम् । अ॒ग्निम् । दा॒धार॑ । न । अ॒स्मात् ।
 प॒शवः॑ । अपेति॑ । क्रा॒मन्ति॑ । ब्र॒ह्मवा॑दि॒न इति॑ ब्रह्म॒वादि॑नः । वद॑न्ति । यत् । मृ॒त् । च॒ ।
 आपः॑ । च॒ । अ॒ग्नेः । अ॒नाद्य॑म् । अथ॑ । कस्मा॑त् । मृ॒दा । च॒ । अ॒द्भिरि॑त्य॒त्-भिः॑ । च॒ ।
 अ॒ग्निः । ची॒यते॑ । इति॑ । यत् । अ॒द्भिरि॑त्य॒त्-भिः॑ । स॒ंयौती॑ति॒ सं - यौति॑ ।

38 TS 5.7.9.3**TS 5.7.9.3****Samhita Paata**

-त्यापो॑ वै सर्वा॑ दे॒वता॑ दे॒वता॑भिरे॒वैन॑ꣳ सꣳ सृ॒जति॑ यन्मृ॒दा चि॒नोती॑यं॒ वा अ॒ग्निर्वै॑श्वा॒नरो॑ऽग्नि॒नैव॑ तद॒ग्निं
 चि॒नोति॑ ब्रह्म॒वादि॑नो वद॑न्ति यन्मृ॒दा चा॒द्भिश्चा॒ग्निश्ची॑यतेऽथ॒ कस्मा॑द॒ग्निरु॑च्यत॒ इति॑ यच्छ॒न्दाभि॑-
 श्चि॒नोत्य॑ग्रयो॒ वै छ॒न्दाꣳसि॑ तस्मा॑द॒ग्निरु॑च्यतेऽथो॒ इयं॑ वा अ॒ग्निर्वै॑श्वा॒नरो॑ य - []

Pada Paata

आपः॑ । वै । सर्वाः॑ । दे॒वताः॑ । दे॒वता॑भिः । ए॒व । ए॒नम् । समि॑ति । सृ॒जति॑ । यत् ।
 मृ॒दा । चि॒नोति॑ । इ॒यम् । वै । अ॒ग्निः । वै॒श्वा॒नरः॑ । अ॒ग्निना॑ । ए॒व । तत् । अ॒ग्निम् ।

चिनोति । ब्रह्मवादिन् इति ब्रह्म - वादिनः । वदन्ति । यत् । मृदा । च । अद्भिरित्यत् - भिः । च । अग्निः । चीयते । अथ । कस्मात् । अग्निः । उच्यते । इति । यत् । छन्दोभिरिति छन्दः - भिः । चिनोति । अग्रयः । वै । छन्दांसि । तस्मात् । अग्निः । उच्यते । अथो इति । इयम् । वै । अग्निः । वैश्वानरः । यत् ।

39 TS 5.7.9.4

TS 5.7.9.4

Samhita Paata

-न्मृदा चिनोति तस्मादग्निरुच्यते हिरण्येष्टका उप दधाति ज्योतिर्वै हिरण्यं ज्योतिरेवाऽस्मिन् दधात्यथो तेजो वै हिरण्यं तेज एवाऽऽत्मन् धत्ते यो वा अग्निः सर्वतोमुखं चिनुते सर्वासु प्रजास्वन्नमति सर्वा दिशोऽभि जयति गायत्रीं पुरस्तादुप दधाति त्रिष्टुभं दक्षिणतो जगतीं पश्चादनुष्टुभमुत्तरतः पङ्क्तिं मद्ध्यं एष वा () अग्निः सर्वतोमुखस्तं य एवं विद्वाश्चिनुते सर्वासु प्रजास्वन्नमति सर्वा दिशोऽभि जयत्यथो दिश्येव दिशं प्र वयति तस्माद्-दिशि दिक् प्रोता ॥

Pada Paata

मृदा । चिनोति । तस्मात् । अग्निः । उच्यते । हिरण्येष्टका इति हिरण्य - इष्टकाः । उपेति । दधाति । ज्योतिः । वै । हिरण्यम् । ज्योतिः । एव । अस्मिन् । दधाति । अथो इति । तेजः । वै । हिरण्यम् । तेजः । एव । आत्मन् । धत्ते । यः । वै । अग्निम् । सर्वतोमुखमिति सर्वतः - मुखम् । चिनुते । सर्वासु । प्रजास्विति प्र - जासु । अन्नम् । अत्ति । सर्वाः । दिशः

। अ॒भी॒ति॑ । ज॒य॒ति॑ । गा॒य॒त्री॒म् । पु॒र॒स्ता॑त् । उ॒पे॒ति॑ । दु॒धा॒ति॑ । त्रि॒ष्टु॒भ॑म् । द॒क्षि॒ण॒तः॑ ।
जग॑तीम् । प॒श्चा॒त् । अ॒नु॒ष्टु॒भ॒मित्य॑नु॒स्तु॒भ॑म् । उ॒त्त॒र॒त इत्यु॑त॒त॒र॒तः॑ । प॒ङ्क्ति॑म् । म॒द्भ्य॑ । ए॒षः ।
वै () । अ॒ग्निः । स॒र्व॒तो॒मुख॑ इति॑ स॒र्व॒तः॑ - मु॒खः॑ । तम् । यः । ए॒वम् । वि॒द्वान् । चि॒नु॒ते ।
स॒र्वा॑सु । प्र॒जा॒स्वि॒ति॑ प्र॒जा॒सु॑ । अ॒न्न॑म् । अ॒त्ति॑ । स॒र्वाः॑ । दि॒शः॑ । अ॒भी॒ति॑ । ज॒य॒ति॑ । अ॒थो॒
इति॑ । दि॒शि॑ । ए॒व । दि॒श॑म् । प्रे॒ति॑ । व॒य॒ति॑ । तस्मा॑त् । दि॒शि॑ । दिक् । प्रो॒ते॒ति॑ प्र - उ॒ता॒ ॥

40 TS 5.7.10.1

TS 5.7.10.1

Samhita Paata

प्र॒जा॒प॑ति॒रि॒ति॑ सृ॒ज॒त् सौ॑ऽस्मा॒त् सृ॒ष्टः॑ प्रा॒ङ् प्रा॑ऽद॒व॒त् तस्मा॑ अ॒श्वं॑ प्र॒त्या॑स्य॒त् स दक्षि॑णाऽऽव॑र्त॒त्
तस्मै॑ वृ॒ष्णिं॑ प्र॒त्या॑स्य॒त् स प्र॒त्य॒ङ्घ्रा॑ऽव॑र्त॒त् तस्मा॑ ऋ॒ष॒भं॑ प्र॒त्या॑स्य॒त् स उ॒द॒ङ्घ्रा॑ऽव॑र्त॒त् तस्मै॑ ब॒स्तं॑
प्र॒त्या॑स्य॒त् स ऊ॒र्ध्वो॑ऽद॒व॒त् तस्मै॑ पु॒रु॑षं॒ प्र॒त्या॑स्य॒द्यत् पं॑शु॒शी॒रु॒षा॒ण्यु॑प॒द॒धा॒ति॑ स॒र्व॒त ए॒वैनं॑ - []

Pada Paata

प्र॒जा॒प॑ति॒रि॒ति॑ प्र॒जा - प॒तिः॑ । अ॒ग्नि॑म् । अ॒सृ॒ज॒त् । सः॑ । अ॒स्मा॒त् । सृ॒ष्टः॑ । प्रा॒ङ् । प्रे॒तिं॑
। अ॒द॒व॒त् । तस्मै॑ । अ॒श्व॑म् । प्र॒ती॒तिं॑ । आ॒स्य॒त् । सः॑ । द॒क्षि॒णा॑ । ए॒तिं॑ । अ॒व॒र्त॒त्
। तस्मै॑ । वृ॒ष्णि॑म् । प्र॒ती॒तिं॑ । आ॒स्य॒त् । सः॑ । प्र॒त्य॒ङ् । ए॒तिं॑ । अ॒व॒र्त॒त् । तस्मै॑ ।
ऋ॒ष॒भ॑म् । प्र॒ती॒तिं॑ । आ॒स्य॒त् । सः॑ । उ॒द॒ङ् । ए॒तिं॑ । अ॒व॒र्त॒त् । तस्मै॑ । ब॒स्त॑म् ।
प्र॒ती॒तिं॑ । आ॒स्य॒त् । सः॑ । ऊ॒र्ध्वः॑ । अ॒द॒व॒त् । तस्मै॑ । पु॒रु॑ष॒म् । प्र॒ती॒तिं॑ । आ॒स्य॒त्

। यत् । पशुशीरूषाणीति पशु - शीरूषाणि । उपदधातीत्युप - दधाति । सर्वतः । एव । एनम् ।

41 TS 5.7.10.2

TS 5.7.10.2

Samhita Paata

मवरुद्धयं चिनुत एता वै प्राणभृतश्चक्षुष्मतीरिष्टका यत् पशुशीरूषाणि यत् पशुशीरूषाण्युपदधाति
ताभिरेव यजमानोऽमुष्मिन् लोके प्राणित्यथो ताभिरेवास्मा इमे लोकाः प्र भान्ति मृदाऽभिलिप्योप
दधाति मेद्वयत्वायं पशुर्वा एष यदग्निरन्नं पशवं एष खलु वा अग्निर्यत् पशुशीरूषाणि यं कामयेत
कनीयोऽस्यान्नं - []

Pada Paata

अवरुद्धयेत्यव - रुद्धयं । चिनुते । एताः । वै । प्राणभृत इति प्राण - भृतः । चक्षुष्मतीः ।
इष्टकाः । यत् । पशुशीरूषाणीति पशु - शीरूषाणि । यत् । पशुशीरूषाणीति पशु - शीरूषाणि
। उपदधातीत्युप - दधाति । ताभिः । एव । यजमानः । अमुष्मिन् । लोके । प्रेति ।
अनिति । अथो इति । ताभिः । एव । अस्मै । इमे । लोकाः । प्रेति । भान्ति । मृदा ।
अभिलिप्येत्यभि - लिप्यं । उपेति । दधाति । मेद्वयत्वायेति मेद्वय-त्वायं । पशुः । वै । एषः
। यत् । अग्निः । अन्नम् । पशवं । एषः । खलु । वै । अग्निः । यत् । पशुशीरूषाणीति
पशु-शीरूषाणि । यम् । कामयेत । कनीयः । अस्य । अन्नम् ।

42 TS 5.7.10.3

TS 5.7.10.3

Samhita Paata

स्यादिति॑ सं॒तरां॑ तस्य॑ प॒शुशी॒रूषा॑ण्युप॑ द॒द्व्यात् क॑नीय॑ ए॒वास्या॑न्नं॑ भवति॑ यं क॒मये॑त स॒माव॑द॒स्यान्नं॑
स्यादिति॑ म॒द्व्यत॑स्तस्योप॑ द॒द्व्यात् स॒माव॑-दे॒वास्या॑न्नं॑ भवति॑ यं क॒मये॑त भूयो॑ऽस्याऽन्नं॑ स्यादित्यन्ते॑षु
तस्य॑ व्युदू॒होप॑ द॒द्व्याद॑न्त॒त ए॒वास्मा॑ अ॒न्नम॑व॑ रुन्धे॑ भूयो॑ऽस्यान्नं॑ भवति॑ () ॥

Pada Paata

स्यात् । इति॑ । सं॒तरा॑मिति॑ सं - त॒राम् । तस्य॑ । प॒शुशी॒रूषा॑णीति॑ प॒शु - शी॒रूषा॑णि॑ ।
उपेति॑ । द॒द्व्यात् । क॑नीयः । ए॒व । अ॒स्य । अ॒न्नम् । भ॒वति॑ । यम् । क॒मये॑त ।
स॒माव॑त् । अ॒स्य । अ॒न्नम् । स्यात् । इति॑ । म॒द्व्यतः॑ । तस्य॑ । उपेति॑ । द॒द्व्यात्
। स॒माव॑त् । ए॒व । अ॒स्य । अ॒न्नम् । भ॒वति॑ । यम् । क॒मये॑त । भूयः॑ । अ॒स्य ।
अ॒न्नम् । स्यात् । इति॑ । अन्ते॑षु । तस्य॑ । व्युदू॒होति॑ वि - उ॒दूहं॑ । उपेति॑ । द॒द्व्यात् ।
अ॒न्तः । ए॒व । अ॒स्मै । अ॒न्नम् । अ॒वेति॑ । रुन्धे॑ । भूयः॑ । अ॒स्य । अ॒न्नम् । भ॒वति॑ () ॥

43 TS 5.7.11.1

TS 5.7.11.1

Samhita Paata

स्ते॒गान् द॒ष्ट्रा॑भ्यां म॒ण्डू॒कान् ज॑भ्येभिराद॒कां-खा॒देनोर्ज॑ः स॒ः सू॒देना*ऽर॑ण्यं जा॒न्बी॒लेन॑ मृदं ब॒र्स्वे॒भिः
शर्क॑राभिर॒व॒का॒म॒व॒काभिः॑ शर्करामु॒त्सा॒देन॑ जि॒ह्वा॒म॒व॒क्र॒न्देन॑ तालुः॒ सर॑स्वतीं जिह्वा॒ग्रेण॑ ॥

Pada Paata

स्ते॒गान् । द॒ष्ट्रा॑भ्याम् । म॒ण्डू॒कान् । ज॑भ्येभिः । आद॒काम् । खा॒देन॑ । ऊ॒र्जम् । स॒ःसू॒देनेति॑
सं-सू॒देन॑ । अ॒रण्यम् । जा॒न्बी॒लेन॑ । मृद॑म् । ब॒र्स्वे॒भिः । शर्क॑राभिः । अ॒व॒काम् । अ॒व॒काभिः
। शर्क॑राम् । उ॒त्सा॒देनेत्यु॑त् - सा॒देन॑ । जि॒ह्वाम् । अ॒व॒क्र॒न्देनेत्य॑व - क्र॒न्देन॑ । तालु॑म् ।
सर॑स्वतीम् । जिह्वा॒ग्रेणेति॑ जिह्वा - अ॒ग्रेण॑ ॥

44 TS 5.7.12.1

TS 5.7.12.1

Samhita Paata

वाज॑ः ह॒नू॒भ्याम॒प आ॒स्ये॒नाऽऽ*दि॒त्या-ज्छ॑मश्रु॒भि-रु॒पया॑म-म॒धरे॑णोष्ठेन॒ सदु॑त्तरे॒णान्त॑रेणा-नू॒का॒शं प्र॑का॒शेन॑
बाह्य॑ः स्तनयितुं निर्बा॒धेन॑ सू॒र्या॒ग्नी चक्षु॑भ्यां वि॒द्युतौ॑ क॒नान॑काभ्याम॒शनि॑ म॒स्तिष्के॑ण ब॒लं म॒ज्जभिः॑ ॥

Pada Paata

वाज॑म् । ह॒नू॒भ्यामि॒ति ह॒नु - भ्या॑म् । अ॒पः । आ॒स्ये॒न । आ॒दि॒त्यान् । श॒मश्रु॑भिरिति॑ श॒मश्रु॑ -

भिः । उ॒प॒या॒म॒मि॒त्यु॒प - या॒मम् । अ॒ध॒रे॒ण । ओ॒ष्ठे॒न । स॒त् । उ॒त्त॒रे॒णे॒त्यु॒त् - त॒रे॒ण । अ॒न्त॒रे॒ण
 । अ॒नू॒का॒श॒मि॒त्यु॒नु - का॒शम् । प्र॒का॒शे॒ने॒ति॒ प्र - का॒शे॒न । बा॒ह्य॑म् । स्त॒न॒यि॒त्तु॒म् । नि॒र्बा॒धे॒ने॒ति॒
 निः-बा॒धे॒न । सू॒र्या॒ग्री इ॒ति॒ सू॒र्य॒-अ॒ग्री । चक्षु॑र्भ्या॒मि॒ति॒ चक्षुः॑ - भ्या॒म् । वि॒द्यु॒ता॒वि॒ति॒ वि - द्यु॒तौ
 । क॒ना॒न॒का॒भ्या॒म् । अ॒श॒नि॑म् । म॒स्ति॒ष्के॒ण । ब॒ल॑म् । म॒ज्ज॒भि॒रि॒ति॒ म॒ज्ज - भिः॑ ॥

45 TS 5.7.13.1

TS 5.7.13.1

Samhita Paata

कू॒र्मा॒ञ्छ॒फै॒र॒च्छ॒ला॒भिः॑ क॒पि॒ञ्ज॒ला॒न्ध॒साम्॑ कु॒ष्ठि॒का॒भिर्ज॒वं ज॒ङ्घा॑भि॒रग॒दं जा॒नु॒भ्यां॑ वी॒र्यं॑ कु॒हा॒भ्यां॑ भ॒यं
 प्र॒चा॒ला॒भ्यां॑ गु॒हो॒प॒प॒क्षा॒भ्या॑-म॒श्वि॒ना॒वः॑ सा॒भ्या॒मदि॑तिः॒ शी॒र्ष्णा॑ नि॒र॒ऋ॒तिं नि॒र्जा॒ल्म॒के॒न शी॒र्ष्णा॑ ॥

Pada Paata

कू॒र्मान् । श॒फैः॑ । अ॒च्छ॒ला॒भिः॑ । क॒पि॒ञ्ज॒लान् । सा॒म । कु॒ष्ठि॒का॒भिः॑ । ज॒वम् । ज॒ङ्घा॑भिः॑ ।
 अ॒ग॒दम् । जा॒नु॒भ्या॒मि॒ति॒ जा॒नु॒भ्या॒म् । वी॒र्य॑म् । कु॒हा॒भ्या॑म् । भ॒यम् । प्र॒चा॒ला॒भ्या॒मि॒ति॒ प्र -
 चा॒ला॒भ्या॑म् । गु॒हा॑ । उ॒प॒प॒क्षा॒भ्या॒मि॒त्यु॒प - प॒क्षा॒भ्या॑म् । अ॒श्वि॒नौ । अः॑सा॒भ्या॒म् । अ॒दि॑तिम् ।
 शी॒र्ष्णा॑ । नि॒र॒ऋ॒ति॒मि॒ति॒ निः - ऋ॒ति॒म् । नि॒र्जा॒ल्म॒के॒ने॒ति॒ निः-जा॒ल्म॒के॒न । शी॒र्ष्णा॑ ॥

46 TS 5.7.14.1

TS 5.7.14.1

Samhita Paata

यो॒क्रं गृ॒द्धाभि॑र्यु॒गमा॑न॒तेन॑ चि॒त्तं म॑न्या॒भिः सं॒क्रो॒शान् प्रा॒णैः प्र॑का॒शेन॑ त्वचं॑ प॒राका॒शेना॑न्तरां॑ मु॒शका॑न्
के॒शैरि॑न्द्रः॒ स्वप॑सा॒ वहे॑न् बृ॒हस्प॑तिः॒ शकु॑निसा॒देन॑ रथ॑मु॒ष्णिहा॑भिः ॥

Pada Paata

यो॒क्रम् । गृ॒द्धाभिः॑ । यु॒गम् । आ॒न॒ते॒नेत्या॑ - न॒तेन॑ । चि॒त्तम् । म॑न्या॒भिः । स॒क्र॒ॐशा॒निति॑
सं - क्रो॒शान् । प्रा॒णैरिति॑ प्र - अ॒नैः । प्र॒का॒शेनेति॑ प्र - का॒शेन॑ । त्वच॑म् । प॒रा॒का॒शेनेति॑ प॒रा
- का॒शेन॑ । अ॒न्त॒रा॒म् । मु॒शका॑न् । के॒शैः । इ॒न्द्रम् । स्व॒प॒सेति॑ सु - अ॒प॒सा । वहे॑न् ।
बृ॒हस्प॑तिम् । श॒कु॒नि॒सा॒देनेति॑ शकु॒नि - सा॒देन॑ । रथ॑म् । उ॒ष्णिहा॑भिः ॥

47 TS 5.7.15.1

TS 5.7.15.1

Samhita Paata

मि॒त्रावरु॑णौ श्रो॒णीभ्या॑मिन्द्रा॒ग्नी शि॑ख॒ण्डाभ्या॑-मिन्द्रा॒बृह॑स्पती॒ ऊ॒रुभ्या॑मिन्द्रा॒विष्णू॑ अ॒ष्टीव॑द्भ्याः॒ सवि॑तारं॒
पु॒च्छेन॑ गन्ध॒र्वाञ्छे॑पे॒ना-प्स॑रसो॒ मुष्का॑भ्यां॒ पव॑मानं॒ पा॒युना॑ प॒वित्रं॑ पो॒त्राभ्या॑मा॒क्रम॑णः॒ स्थू॒राभ्या॑

प्रतिक्रमणं कुष्ठाभ्यां ॥

Pada Paata

मित्रावरुणाविति मित्रा - वरुणौ । श्रोणीभ्यामिति श्रोणि - भ्याम् । इन्द्राग्नी इतीन्द्र - अग्नी ।
शिखण्डाभ्याम् । इन्द्राबृहस्पती इतीन्द्रा - बृहस्पती । ऊरुभ्यामित्युरु - भ्याम् । इन्द्राविष्णु
इतीन्द्रा - विष्णू । अष्टीवद्भ्यामित्यष्टीवत् - भ्याम् । सवितारम् । पुच्छेन । गन्धर्वान् । शेषेन
। अप्सरसः । मुष्काभ्याम् । पवमानम् । पायुना । पवित्रम् । पोत्राभ्याम् । आक्रमणमित्या
- क्रमणम् । स्थूराभ्याम् । प्रतिक्रमणमिति प्रति - क्रमणम् । कुष्ठाभ्याम् ॥

48 TS 5.7.16.1

TS 5.7.16.1

Samhita Paata

इन्द्रस्य क्रोडो ऽदित्यै पाजस्यं दिशां जत्रवो जीमूतान् हृदयौपशाभ्यामन्तरिक्षं पुरितता नभं
उदर्येणेन्द्राणीं प्लीहा वल्मीकान् क्लोम्ना गिरीन् प्लाशिभिः समुद्रमुदरेण वैश्वानरं भस्मना ॥

Pada Paata

इन्द्रस्य । क्रोडः । अदित्यै । पाजस्यम् । दिशाम् । जत्रवः । जीमूतान् । हृदयौपशाभ्यामिति
हृदय - औपशाभ्याम् । अन्तरिक्षम् । पुरितता । नभः । उदर्येण । इन्द्राणीम् । प्लीहा ।

वल्मीकान् । क्लोम्ना । गिरीन् । प्लाशिभिरिति प्लाशि-भिः । समुद्रम् । उदरेण । वैश्वानरम् ।
भस्मेना ॥

49 TS 5.7.17.1

TS 5.7.17.1

Samhita Paata

पूष्णो वनिष्ठुरेन्धाहेः स्थूरगुदा सर्पान् गुदाभिर, ऋतून् पृष्टीभिर्दिवं पृष्ठेन वसूनां प्रथमा कीकसा
रुद्राणां द्वितीयां ऽऽदित्यानां तृतीया ऽङ्गिरसां चतुर्थी साद्व्यानां पञ्चमी विश्वेषां देवानां षष्ठी ॥

Pada Paata

पूष्णः । वनिष्ठुः । अन्धाहेरित्यन्ध-अहेः । स्थूरगुदेति स्थूर - गुदा । सर्पान् । गुदाभिः ।
ऋतून् । पृष्टीभिरिति पृष्टि - भिः । दिवम् । पृष्ठेन । वसूनाम् । प्रथमा । कीकसा । रुद्राणाम्
। द्वितीयां । आदित्यानाम् । तृतीयां । अङ्गिरसाम् । चतुर्थी । साद्व्यानाम् । पञ्चमी ।
विश्वेषाम् । देवानाम् । षष्ठी ॥

50 TS 5.7.18.1

TS 5.7.18.1

Samhita Paata

ओजो॑ ग्री॒वाभि॑र्-नि॒र॒ऋ॒तिम॑स्थभि॒रिन्द्रः॑ स्वप॑सा॒ वहे॑न रु॒द्रस्य॑ वि॒चलः॑ स्क॒न्धो ऽहो॑रा॒त्रयो॑र्द्वितीयो॑
ऽर्द्धमा॑सानां॑ तृतीयो॑ मा॒सां च॑तुर्थं ऋ॒तूनां॑ पञ्चमः॑ सँव॒त्सर॑स्य॑ षष्ठः॑ ॥

Pada Paata

ओजः॑ । ग्री॒वाभिः॑ । नि॒र॒ऋ॒तिमि॑ति॒ निः-ऋ॒तिम् । अ॒स्थभि॑रित्य॒स्थ-भिः॑ । इन्द्र॑म् । स्वप॑सेति॒
सु - अप॑सा । वहे॑न । रु॒द्रस्य॑ । वि॒चल इति॑ वि - च॒लः । स्क॒न्धः । अ॒हो॒रा॒त्रयो॑रित्य॒हः -
रा॒त्रयोः॑ । द्वितीयः॑ । अ॒र्द्धमा॑साना॒मित्य॑र्द्ध - मा॒साना॑म् । तृतीयः॑ । मा॒साम् । च॒तुर्थः॑ ।
ऋ॒तूनाम् । पञ्चमः॑ । सँव॒त्सर॑स्येति॒ सं - व॒त्सर॑स्य॑ । षष्ठः॑ ॥

51 TS 5.7.19.1

TS 5.7.19.1

Samhita Paata

आ॒न॒न्दं न॒न्दथु॑ना॒ कामं॑ प्रत्या॒साभ्यां॑ भ॒यः॑ शि॒तीम॑भ्यां॑ प्र॒शिषं॑ प्रशा॒साभ्याः॑ सू॒र्याचन्द्र॑मसौ वृ॒क्ष्याभ्याः॑
श्याम॑शब॒लौ मत॑स्त्राभ्यां॑ व्यु॒ष्टिः॑ रू॒पेण॑ नि॒मृत्ति॑मरू॒पेण॑ ॥

Pada Paata

आ॒न॒न्दमि॒त्याँ - न॒न्दम् । न॒न्दथु॑ना । का॒मम् । प्र॒त्या॒सा॒भ्यामि॒ति॑ प्र॒ति - आ॒सा॒भ्याम् । भ॒यम् ।
 शि॒ती॒म॒भ्यामि॒ति॑ शि॒ती॒म - भ्या॒म् । प्र॒शि॒षमि॒ति॑ प्र - शि॒षम् । प्र॒शा॒सा॒भ्यामि॒ति॑ प्र - शा॒सा॒भ्याम्
 । सू॒र्या॒च॒न्द्रम॒सा॒वि॒ति॑ सू॒र्या - च॒न्द्रम॒सौ । वृ॒क्या॒भ्याम् । श्या॒म॒श॒ब॒ला॒वि॒ति॑ श्या॒म - श॒ब॒लौ ।
 म॒त॒स्त्रा॒भ्याम् । व्यु॑ष्टि॒मि॒ति॑ वि॒-उ॒ष्टिम् । रू॒पेण॑ । नि॒मृ॒क्ति॒मि॒ति॑ नि॒-मृ॒क्तिम् । अ॒रू॒पेण॑ ॥

52 TS 5.7.20.1**TS 5.7.20.1****Samhita Paata**

अ॒ह॒र्मा॒से॒न॒ रा॒त्रिं॑ पी॒व॒सा॒ऽपो॑ यू॒षेण॑ घृ॒त॒ र॒से॒न॒ श्या॑ व॒स॒या दू॒षी॒का॒भि॒-ह्रा॒दु॒नि॒-म॒श्रु॒भिः॑ पृ॒ष्वां दि॒व॒
 रू॒पेण॑ नक्ष॑त्राणि॒ प्र॒ति॒रू॒पेण॑ पृ॒थि॒वीं च॒र्म॒णा छ॒वीं छ॒व्यो॑ पा॒कृ॒ताय॑ स्वा॒हा ऽऽल॑ब्धाय॒ स्वा॒हा हु॒ताय॑
 स्वा॒हा ॥

Pada Paata

अ॒हः॑ । मा॒से॒न॒ रा॒त्रि॑म् । पी॒व॒सा । अ॒पः । यू॒षेण॑ । घृ॒तम् । र॒से॒न॒ श्या॑म् । व॒स॒या
 । दू॒षी॒का॒भिः॑ । ह्रा॒दु॒नि॑म् । अ॒श्रु॒भि॒रि॒त्य॒श्रु॒ - भिः॑ । पृ॒ष्वा॑म् । दि॒व॑म् । रू॒पेण॑ । नक्ष॑त्राणि
 । प्र॒ति॒रू॒पे॒णे॒ति॑ प्र॒ति॑ - रू॒पेण॑ । पृ॒थि॒वी॑म् । च॒र्म॒णा । छ॒वी॑म् । छ॒व्यो॑ । उ॒पा॒कृ॒ता॒ये॒त्यु॒प॒ -
 आ॒कृ॒ताय॑ । स्वा॒हा । आ॒ल॑ब्धा॒ये॒त्या॒ - ल॒ब्धा॒य॒ । स्वा॒हा । हु॒ताय॑ । स्वा॒हा ॥

53 TS 5.7.21.1

TS 5.7.21.1

Samhita Paata

अ॒ग्नेः प॑क्ष॒तिः सर॑स्वत्यै नि॒प॑क्ष॒तिः सोम॑स्य तृतीयाऽपां च॒तु॒र्थ्योष॑धीनां पञ्च॒मी सँ॑व॒त्स॒रस्य॑ ष॒ष्ठी म॒रुता॑ꣳ सप्त॒मी बृ॒ह॒स्पते॑रष्ट॒मी मि॒त्रस्य॑ न॒व॒मी वरु॑णस्य द॒श॒मीन्द्र॑स्यैकाद॒शी वि॒श्वेषां॑ दे॒वानां॑ द्वा॒द॒शी द्यावा॑पृथि॒व्योः पा॒र्श्वं य॒मस्य॑ पा॒टूरः ॥

Pada Paata

अ॒ग्नेः । प॑क्ष॒तिः । सर॑स्वत्यै । नि॒प॑क्ष॒तिरिति॑ नि॒प॑क्ष॒तिः । सोम॑स्य । तृतीया॑ । अ॒पाम् । च॒तु॒र्थी । ओष॑धीनाम् । प॒ञ्च॒मी । सँ॑व॒त्स॒रस्येति॑ सं - व॒त्स॒रस्य॑ । ष॒ष्ठी । म॒रुता॑म् । सप्त॒मी । बृ॒ह॒स्पतेः॑ । अ॒ष्ट॒मी । मि॒त्रस्य॑ । न॒व॒मी । वरु॑णस्य । द॒श॒मी । इन्द्र॑स्य । ए॒का॒द॒शी । वि॒श्वेषा॑म् । दे॒वाना॑म् । द्वा॒द॒शी । द्यावा॑पृथि॒व्योरिति॑ द्यावा॑-पृथि॒व्योः । पा॒र्श्वम् । य॒मस्य॑ । पा॒टूरः ॥

54 TS 5.7.22.1

TS 5.7.22.1

Samhita Paata

वा॒योः प॑क्षतिः सर॑स्वतो॒ निप॑क्षति-श्चन्द्र॑म॒स-स्तृ॑तीया॒ नक्ष॑त्राणां चतु॒र्थी स॑वितुः प॑ञ्चमी रु॒द्रस्य॑ ष॒ष्ठी
स॒र्पाणां॑ स॒प्तम्य॑र्य॒म्णोऽष्ट॑मी त्वष्टु॑र्न॒वमी॑ धा॒तुर्द॑शमीन्द्रा॒ण्या ए॑काद॒श्यदि॑त्यै द्वा॒दशी॑ द्यावा॑पृथि॒व्योः
पा॒र्श्व॑ य॒म्यै पा॑टूरः ॥

Pada Paata

वा॒योः । प॑क्षतिः । सर॑स्वतः । निप॑क्षतिरिति॒ नि - प॑क्षतिः । च॒न्द्रम॑सः । तृ॒तीया॑ । नक्ष॑त्राणाम्
। च॒तु॒र्थी । स॑वितुः । प॑ञ्चमी । रु॒द्रस्य॑ । ष॒ष्ठी । स॒र्पाणां॑ । स॒प्तमी॑ । अ॒र्य॒म्णः । अ॒ष्टमी॑
। त्वष्टुः॑ । न॒वमी॑ । धा॒तुः । द॑शमी । इन्द्रा॒ण्याः । ए॒का॒द॒शी । अ॒दि॒त्यै । द्वा॒द॒शी ।
द्यावा॑पृथि॒व्योरिति॑ द्यावा॑ - पृथि॒व्योः । पा॒र्श्वम् । य॒म्यै । पा॑टूरः ॥

55 TS 5.7.23.1

TS 5.7.23.1

Samhita Paata

पन्था॑म॒नूवृ॑ग्भ्या॒ संत॑तिः॒ स्नाव॑न्या॒भ्या॒ शुका॑न् पि॒त्तेन॑ हरि॒माणं॑ य॒क्रा ह॒लीक्ष॑णान् पापवा॒तेन॑

कू॒श्माञ्छ॑क॒भिः श॒व॒र्तानू॑व॒द्ध्येन॑ शु॒नो वि॒शस॑नेन॒ सर्पा॑न् लो॒हित॑ग॒न्धेन॑ व॒याश्सि॑ प॒क्कग॒न्धेन॑ पि॒पीलि॑काः
प्र॒शादे॑न॒ ॥

Pada Paata

पन्था॑म् । अ॒नूवृ॑ग्भ्या॒मित्य॑नूवृक् - भ्या॒म् । संत॑ति॒मिति॑ सं॒त॒तिम् । स्त्रा॒व॒न्या॑भ्याम् । शु॒कान्
। पि॒त्तेन॑ । ह॒रि॒माण॑म् । य॒क्रा । ह॒ली॑क्ष॒णान् । पा॒प॒वा॒तेनेति॑ पाप - वा॒तेन॑ । कू॒श्मान् ।
श॒क॑भि॒रिति॑ श॒क - भिः । श॒व॒र्तान् । ऊ॒व॒द्ध्येन॑ । शु॒नः । वि॒शस॑नेनेति॑ वि - शस॑नेन । सर्पा॑न्
। लो॒हित॑ग॒न्धेनेति॑ लोहित - ग॒न्धेन॑ । व॒याश्सि॑ । प॒क्कग॒न्धेनेति॑ प॒क्क - ग॒न्धेन॑ । पि॒पीलि॑काः ।
प्र॒शादे॑नेति॑ प्र - शा॒देन॑ ॥

56 TS 5.7.24.1

TS 5.7.24.1

Samhita Paata

क्र॒मैर॒त्य॑क्र॒मीद्वा॒जी वि॒श्वैर्दे॒वैर्य॒ज्ञियैः॑ सँवि॒दानः॑ । स नो॑ न॒य सु॒कृ॒तस्य॑ लो॒कं तस्य॑ ते व॒यस् स्व॒धया॑
मदे॑म ॥

Pada Paata

क्र॒मैः॑ । अ॒तीति॑ । अ॒क्र॒मीत् । वा॒जी । वि॒श्वैः॑ । दे॒वैः । य॒ज्ञियैः॑ । सँवि॒दान इति॑ सं -
वि॒दानः॑ ॥ सः । नः । न॒य । सु॒कृ॒तस्येति॑ सु - कृ॒तस्य॑ । लो॒कम् । तस्य॑ । ते । व॒यम् ।

स्व॒धयेति॑ स्व॒धयो॑ । म॒दे॒म् ॥

57 TS 5.7.25.1

TS 5.7.25.1

Samhita Paata

द्यौ॑स्ते॒ पृ॒ष्ठं पृ॒थि॒वी स॒ध॒स्थ॒मा॒त्मान्तरि॑क्षः॒ समु॒द्रो यो॒निः सूर्य॑स्ते॒ चक्षु॑र्वा॒तः प्रा॒णश्च॒न्द्रमाः॑ श्रो॒त्रं
मा॒साँश्चा॒र्द्धमा॒साश्च॑ प॒र्वा॒ण्यु॒तवो॒ज्ज्ञा॒नि सँव॑त्स॒रो म॑हि॒मा ॥

Pada Paata

द्यौः । ते । पृष्ठम् । पृथिवी । स॒ध॒स्थ॒मि॒तिं स॒ध - स्थ॒म् । आ॒त्मा । अ॒न्तरि॑क्षम् । समु॒द्रः
। यो॒निः । सूर्यः॑ । ते । चक्षुः॑ । वा॒तः । प्रा॒ण इति॑ प्र - अ॒नः । च॒न्द्रमाः॑ । श्रो॒त्रम् ।
मा॒साः॑ । च । अ॒र्द्धमा॒सा इत्य॑र्द्ध - मा॒साः । च । प॒र्वा॒णि । ऋ॒तवः॑ । अ॒ज्ज्ञा॒नि । सँव॑त्स॒र
इति॑ सं - व॒त्स॒रः । म॒हि॒मा ॥

58 TS 5.7.26.1

TS 5.7.26.1

Samhita Paata

अ॒ग्निः प॒शुरा॑सीत् तेना॑यजन्त॒ स ए॒तं लो॒कम॑जय॒द्-यस्मि॑न्न॒ग्निः स ते॑ लो॒कस्तं॑ जे॒ष्यस्य॑था॒व जिघ्र॑
वा॒युः प॒शुरा॑सीत् तेना॑यजन्त॒ स ए॒तं लो॒कम॑जय॒द्-यस्मि॑न् वा॒युः स ते॑ लो॒कस्तस्मा॑त् त्वा॒ऽन्तरे॑ष्यामि
यदि॑ ना॒वजिघ्र॑स्यादित्यः प॒शुरा॑सीत् तेना॑यजन्त॒ स ए॒तं लो॒कम॑जय॒द् यस्मि॑ - ()-न्नादित्यः स ते॑
लो॒कस्तं॑ जे॒ष्यसि॑ यद्य॑वजिघ्र॑सि ॥

Pada Paata

अ॒ग्निः । प॒शुः । आ॒सीत् । तेन॑ । अ॒यज॑न्त॒ । सः । ए॒तम् । लो॒कम् । अ॒जय॑त् । यस्मि॑न्न॒
। अ॒ग्निः । सः । ते॑ । लो॒कः । तम् । जे॒ष्यसि॑ । अथ॑ । अ॒वेति॑ । जिघ्र॑ । वा॒युः । प॒शुः ।
आ॒सीत् । तेन॑ । अ॒यज॑न्त॒ । सः । ए॒तम् । लो॒कम् । अ॒जय॑त् । यस्मि॑न्न॒ । वा॒युः । सः ।
ते॑ । लो॒कः । तस्मा॑त् । त्वा॒ । अ॒न्तः । ए॒ष्यामि॑ । यदि॑ । न । अ॒वजिघ्र॑सीत्य॑व-जिघ्र॑सि ।
आ॒दित्यः॑ । प॒शुः । आ॒सीत् । तेन॑ । अ॒यज॑न्त॒ । सः । ए॒तम् । लो॒कम् । अ॒जय॑त् । यस्मि॑न्न॒
() । आ॒दित्यः॑ । सः । ते॑ । लो॒कः । तम् । जे॒ष्यसि॑ । यदि॑ । अ॒वजिघ्र॑सीत्य॑व - जिघ्र॑सि ॥